

SV REVIJA

S SODELOVANJEM
DO BOLJŠE USPOSOBLJENOSTI

- 4 AKTUALNO**
SLOVENIJA IN NATO – 15 LET POLNOPRAVNEGA ČLANSTVA
15 LET SLOVENIJE V NATU
- 10 INTERVJU**
BELA KNJIGA NAJ BI DALA NOV ZAGON
RAZVOJU OBRAMBNEGA SISTEMA
- 14 IZPOSTAVLJAMO**
RAZVOJ OBLAČILNEGA SISTEMA IN
OBUTVE ZA SLOVENSKO VOJSKO
- 16 ZAŠČITA IN REŠEVANJE**
ZLATI KIPEC CZ ZA JAMARSKRE REŠEVALCE
- 18 IZ NAŠIH ENOT**
ARTILERIJCI SO SE URILI TUDI V NOČNEM STREJANJU
LIPCANEC OKREPIL SODELOVANJE Z ZAVEZNIKI
NATOV TAVOR POVEZAL PODČASTNIKE
ZAVEZNIŠKIH DRŽAV
- 25 SPREMLJAMO**
ENAKOST ŽENSK IN MOŠKIH: KAKO DALEČ SMO?
SLOVENSKA VOJSKA VKLIJUČENA V DOGODEK
OB MEDNARODNEM DNEVU ŽENSK
OB MEDNARODNEM DNEVU ŽENSK
- 28 PREDSTAVLJAMO VAM**
MIRNODOBNA STRUKTURA SLOVENSKE
VOJSKE V TUJINI – 5. DEL
- 34 PREDSTAVLJAMO VAM**
TRI LETA ELEKTRONSKEGA POSLOVANJA Z DRŽAVO
- 36 VIDELI SMO**
DIJAKI PRVIČ SPOZNAVALI DELO V
SLOVENSKI VOJSKI POZIMI
OTROCI PRIPADNIKOV SV POČITNIKOVALI NA POKLJUKI
- 42 IZ VOJAŠKE ZGODOVINE**
LETALSKA VADBENA NAPRAVA LINK TRAINER ANT-18
- 44 ŠPORT V VOJSKI**
ŽELI NASTOPATI NA OLIMPIJADI V PEKINGU
- 47 PREŽIVETJE**
KRUH
- 48 JEZIKOVNI KOTIČEK**
JEZIKOVNA USTREZNOST ŽIVIL SUHEGA
DNEVNEGA OBROKA, 2. DEL
- 49 SPODBUDNA MISEL**
TEŽAVI SE LAHKO PODREDIMO ALI PA JO REŠIMO
ELDRIDGE CLEAVER
- 49 PREBRALI SMO**
PETER TARMAN: NA PLATNENIH KRILIH: LETALSKI
ALBUM PILOTA MIRKA PLEHANA 1914–1918
- 50 RAZVEDRILLO**
NAGRADNA KRIŽANKA
POIŠČI PET RAZLIK

Petnajst let po vstopu v Nato

Slovenija je 29. marca 2004 postala polnopravna Natova članica, s čimer je izpolnila enega najpomembnejših zunanjepolitičnih ciljev po svoji osamosvojitvi. Skladno s ciljem, da postane članica vseh najpomembnejših globalnih in evro-atlantskih povezav, se je dober mesec po članstvu v zavezištvo priključila še družini evropskih držav, Evropski uniji.

Podpora slovenskemu članstvu v Natu in Evropski uniji, ki so jo na referendumu o vstopu v obe mednarodni organizaciji izrazili državljanke in državljani Slovenije, je bila marca 2003 prepričljiva. Članstvo Slovenije v Evropski uniji je podprlo skoraj 90 odstotkov volivcev, za vstop v Nato pa se je odločilo nekaj več kot 66 odstotkov volilnih upravičencev.

Državni zbor RS je februarja 2004 sprejel Zakon o ratifikaciji Severnoatlantske pogodbe, listino o pristopu pa je Slovenija deponirala 29. marca 2004, s čimer je postala polnopravna članica Severnoatlantskega zavezištva. Polnopravna članica zavezištva je postala skupaj z Bolgarijo, Estonijo, Latvijo, Litvo, Romunijo in Slovaško, tako da je bila ta širitev zavezištva največja v zgodovini Natovega obstoja. Pet let pozneje so se Natu pridružili Hrvaška in Albanija, pred dvema letoma pa še Črna gora.

Danes, 15 let od priključitve Slovenije Natu, je zavezištvo še vedno stebler slovenske in evropske varnosti. Temelj njegovega delovanja je skupna obramba po 5. členu Severnoatlantske pogodbe, in sicer da je napad na eno izmed članic enak napadu na vse zaveznice. Nato je v 70 letih svojega delovanja postal tudi zaščitnik demokratičnih vrednot, človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter skupnih evro-atlantskih vrednot.

Nato zahteva od vseh članic enakopravno izpolnjevanje zavez, tudi s pravično delitvijo bremen, predvsem glede vlaganj v skupne obrambne zmogljivosti. Po temeljitem manjšanju obrambnih izdatkov zaradi finančne in gospodarske krize je veliko članic že napovedalo dvig sredstev za obrambo na dva odstotka bruto domačega proizvoda. Natove zaveznice naj bi namenile za posodobitev in razvoj novih zmogljivosti vsaj 20 odstotkov obrambnega denarja.

Slovenija je ne glede na dejstvo, da zavez o predpisani višini obrambnih izdatkov ne izpolnjuje v celoti, v skupnosti držav Nata še vedno priznana in kredibilna zaveznica. Svoj delež k skupni varnosti in obrambi zavezištva namreč prispeva na različne načine. Visoko je cenjen njen prispevek v mednarodnih operacijah in na misijah, predvsem na območju Zahodnega Balkana, kjer so slovenski vojaki še vedno deležni številnih pohval lokalnega prebivalstva in predstavnikov mednarodne skupnosti.

Marko Pišlar

Slovenija in Nato – 15 let polnopravnega članstva

Državni zbor RS je 24. februarja 2004 sprejel zakon o ratifikaciji Severnoatlantske pogodbe. 29. marca je Slovenija v Washingtonu deponirala listino o pristopu in tako postala Natova članica.

Nato predstavlja ob svoji 70-letnici delovanja osrednjo organizacijo, ki zagotavlja najpomembnejši skupni mehanizem za zagotavljanje varnosti, svobode, demokracije, vladavine prava in razvoja v evro-atlantskem prostoru. Predvsem je branik skupnega sistema vrednot, ki so temelj družbenih sistemov držav, zaveznic pod Natovim vodstvom.

Države zaveznice pod Natovim vodstvom zagotavljajo sistem kolektivne varnosti, ki je eden izmed temeljnih sestavnih delov nacionalne varnosti in obrambe RS. Omogoča nam, da z omejenimi sredstvi, ki jih namenjamo obrambi, dosežemo več in bolje, ter ponujajo celostni okvir in smer za razvoj nacionalnega obrambnega sistema. Zavezništvo tako omogoča najustreznejši okvir za izpolnjevanje nacionalnih varnostnih interesov ter možnost skupnega odzivanja na sodobne varnostne izzive.

Slovenija je vse od začetka pristopnih procesov in z nadaljnjim aktivnim članstvom v Natu razvijala profesionalne, sodobne in povezzljive sile, zmožne skupnega delovanja z zaveznicami. Prav tako je zagotavljala visoko stopnjo kolektivne in nacionalne varnosti Republike Slovenije. Republika Slovenija je s članstvom v Natu aktivno vključena v oblikovanje in izvajanje Natove politike in v tem okviru uveljavlja tudi svoje varnostne interese.

Članstvo v Natu omogoča Sloveniji varnostna zagotovila, ki nam omogočajo kljub majhni možnosti konvencionalnega napada na državo opustitev koncepta samozadostnosti pri zagotavljanju nacionalne obrambe, ki bi sicer zahteval precej večja sredstva za obrambo. Prav članstvo v Natu posledično vpliva na visoko stopnjo občutka varnosti pred konvencionalnimi vojaškimi grožnjami v Sloveniji in tudi občutka, da pri spoprijemanju z varnostnimi izzivi, kot so kibernetični napadi, hibridno delovanje, terorizem, ilegalne migracije in nestabilnosti v neposredni sosesčini, ne bomo prepuščeni samo sebi.

Ob tem mora seveda tudi Slovenija prevzeti pravičen delež bremena in odgovornosti ter prispevati v zavezništvu po načelu sorazmerne in pravične delitve nalog ter zavezniške solidarnosti. K temu smo se zavezali ne samo zaradi zavezništva, temveč zaradi zagotavljanja ustreznih sil in zmogljivosti za potrebe nacionalne varnosti, posledično pa tudi zaradi prispevka h kolektivni varnosti. Zadovoljen sem, da je sedanja vlada pripravila ambiciozen načrt dviga obrambnih izdatkov v naslednjih letih, ki bodo usmerjeni k izpolnjevanju skupaj sprejetega cilja.

Pomembnejši dogodek v okviru Nata v tem obdobju je bil vrh zavezništva v Walesu leta 2014, ki pomeni nekakšen preskok v razumevanju sprememb varnostnega okolja in prepoznavanja potrebe po prilagoditvah Nata ter zaveznic sodobnim varnostnim izzivom in tveganjem. Na podlagi sklepov omenjenega zasedanja Nata so se začeli intenzivni procesi, ki se nanašajo na krepitev odračalne in obrambne Natove države, razvoj vojaških zmogljivosti, organizacijske spremembe poveljniške strukture in prerazporeditve Natovih sil, na krepitev Natovih odzivnih sil in razvoj odpornosti držav ter družbe. Med drugim se pripravljajo nova Natova vojaška strategija. Tako kot druge zaveznice bo tudi Slovenija razvijala svoje obrambne sposobnosti in sledila zavezam o povečanju obrambnih izdatkov. Tudi Slovenija se je pridružila uresničevanju okrepljene prisotnosti na vzhodu, kjer sodeluje v bojni skupini v Latviji. Posebno naporna bo krepitev kibernetične obrambe države.

Med pomembnejše dogodke v Sloveniji v času članstva spada zaključek integracije Slovenske vojske v zavezniško vojaško strukturo leta 2009. Slovenska vojska je tako dokazala sposobnost delovanja skupaj z zaveznicami. Pomemben dogodek je bila certifikacija deklariranih Natovih sil (JRKB-bataljona in zdravstvene enote ROLE-2), s katero se je dokazalo, da Slovenija prispeva dogovorjene zmogljivosti v sistem kolektivne obrambe. Napotitev bataljona Slovenske vojske v operacijo Nata na Kosovu je do zdaj največji prispevek v zgodovini sodelovanja Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in na misijah. Uvršča nas ob bok najsposobnejših vojsk. Dogodkov je bilo še veliko in prav vsak je utrjeval vlogo Slovenije v zavezništvu kot verodostojne zaveznice. Pri tem bi izpostavil uspešno neformalno srečanje obrambnih ministrov, ki smo ga konec septembra 2006 kot nova Natova članica organizirali v Portorožu.

Kar zadeva evropska varnostna in obrambna prizadevanja, menim, da razvoj sodelovanja na področju varnosti in obrambe v okviru EU ne podvaja naporov Nata, ki je še zmeraj temelj za kolektivno obrambo, temveč krepi evropski steber znotraj njega. Predstavlja ustrezno prevzemanje odgovornosti evropskih zaveznic za svojo varnost. Trud za doseganje višjih ambicij EU na področju varnosti in obrambe dopolnjuje krepitve zmogljivosti in prispevke evropskih zaveznic v Natu. Nato in EU tako vidim kot naravna partnerja, ki si delita skupne vrednote in strateške interese ter se spoprijemata s skupnimi izzivi. Naši sodelovanje in prispevki tako v Natu kot v EU se med seboj dopolnjujejo ter razvijajo zmogljivosti in varnost Republike Slovenije.

Karl Erjavec,
minister za obrambo

15 LET SLOVENIJE V NATU

Z osrednjo slovesnostjo v kongresnem centru na Brdu pri Kranju smo v sredo, 20. marca, praznovali 15. obletnico priključitve Slovenije Natu. Zavezništvo praznuje v tem letu 70 let svojega obstoja. Prireditve ob jubilejih so se udeležili najvišji predstavniki Slovenije, med njimi predsednik Vlade RS Marjan Šarec in predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, ki je bil osrednji govornik na prireditvi. Zbrane sta pozdravila tudi podpredsednika Vlade RS, zunanji minister dr. Miro Cerar in obrambni minister Karl Erjavec. Osrednji slovesnosti je sledila okrogla miza z naslovom Nato in Slovenija – 70 in 15, perspektive in spoznanja.

Besedilo: Marko Pširar
Foto: Bruno Toič

NATO JE NAJBOLJŠI ODGOVOR NA ZAGOTOVITEV NACIONALNE VARNOSTI

Republika Slovenija je postala 29. marca 2004 polnopravna članica zveze Nato, s čimer je izpolnila enega izmed najpomembnejših zunanjepolitičnih ciljev po osamosvojitvi ter utrdila svoje mesto med stabilnimi demokracijskimi državami v Evropi in svetu. Slavnostni govornik na prireditvi ob 15-letnici slovenskega članstva v Natu predsednik Borut Pahor je spomnil, da je Slovenija 1. maja, dober mesec dni po priključitvi Natu, postala tudi članica Evropske unije. Sočasnost vstopa Slovenije v Evropsko unijo in zvezo Nato je imela in ohranja po predsednikovih besedah simbolnost ter stvarnost. Prvič zato, ker je potekal referendum o vstopu v Evropsko unijo in Nato istega dne, 23. marca, leto pred tem. Drugič pa zato, ker je večina državljanov Slovenije vključitev v EU in Nato razumela kot dve odločitvi o skoraj istem vprašanju,

torej o tem, ali naj Slovenija postane strateško, politično, gospodarsko, socialno in vojaško del t. i. Zahodnega sveta. Predsednik Pahor je spomnil, da je bila odločitev za vstop v EU skoraj soglasna, odločitev za vstop v Severnoatlantsko zavezništvo pa je bila izjemno prepričljiva, dvotretjinska, vendar manjša od podpore vstopu v EU. Predsednik je poudaril, da je ne glede na sedanje polemične tone o članstvu v Natu ali o njegovi spreminjajoči se naravi, za Slovenijo in druge članice prav Nato najboljši odgovor na vprašanje o zagotovitvi nacionalne varnosti. »70 let od Natove ustanovitve in 15 let od vstopa Slovenije v to politično vojaško zavezništvo zveza še zmeraj ohranja svoje temeljno poslanstvo. Zagotavlja visoko raven kolektivne varnosti držav članic,« je dodal predsednik Pahor. Še danes je za države v demokracijski ali osamosvojitveni tranziciji v Evropi članstvo v Natu eden izmed glavnih strateških ciljev, zlasti za države na vzhodu in jugovzhodu Evrope.

OBRAMBNI MINISTER ERJAVEC
JE PREPRIČAN, DA JE DANES VEČ
RAZLOGOV ZA ČLANSTVO V
ZAVEZNIŠTVU KOT LETA 2004.

Predsednik je ob tem izrazil priznanje Natu, ki dobro razume potrebe po svoji širitvi v države Zahodnega Balkana. Članstvo Črne gore in skorajšnji vstop Severne Makedonije sta po njegovih ocenah dobra obeta za večjo geopolitično stabilnost tega sicer občutljivega in ranljivega dela evropske celine. Predsednik je poudaril, da bi si nekaj pragmatičnosti in širše politične presoje želel tudi pri širitvi Evropske unije v ta del Evrope, čeprav razume, da so standardi in pogoji drugačni ter zahtevnejši. Zveza Nato se v zadnjem času srečuje tudi s problemi, ki odsevajo spremembe v širši svetovni politiki. Gre zlasti za zmanjševanje zaupanja v multilateralizem in vračanje tradicionalne geopolitike. Ilustracija tega procesa je po njegovih besedah zaskrbljujoč slabši odnos med ZDA in evropskimi državami članicami. »Za zdaj je glede tega zmagala politična modrost in evropske države razmišljajo o poglobljenem vojaškem in varnostnem sodelovanju na način, ki ga je mogoče razumeti kot krepitev evropskega stebra zveze Nato,« je dopolnil predsednik. Poudaril je, da si je treba vselej prizadevati za zavezništvo in tesno sodelovanje z ZDA. Poudaril je še, da je zveza Nato vojaško zavezništvo in brez medsebojnega zaupanja ter dobrega vsestranskega sodelovanja ne gre. Treba je ohranjati zaupanje znotraj zavezništva, kar je odgovornost vseh posameznikov in vsake članice. V povezavi z izpolnjevanjem zaveze o namenjanju dveh odstotkov BDP za obrambne namene je poudaril, da je to legitimno pričakovanje, saj je bilo tako

soglasno sklenjeno. Predsednik Pahor je poudaril, da je treba v varnost finančno vlagati, česar se zavedajo tudi v Sloveniji. »Do leta 2014 bo zato naša država za obrambne namene namenila 1,5 odstotka BDP, kar pomeni v zadnjih letih bistveno povečanje.« Kadar gre za povečanje sredstev za obrambne namene, prav zaveznitvo omogoča, da se vlaganja ne podvajajo. Kljub vsemu si, kolikor je mogoče, varnostno znanje in orodje delimo ter tako zmanjšujemo stroške za obrambo. Na drugi strani to zahteva večjo specializacijo. Predsednik Pahor je poudaril, da je s tega vidika tako za Slovenijo kot druge Natove članice pomembno, da se lahko dolgoročno zanesajo na uspešno in trdno prihodnost v Natu ter temu prilagodijo načrtno porabo povečanih proračunskih sredstev za svojo obrambo. Slovenija je na vrhu Nata v Walesu, Varšavi in Bruslju potrdila svojo zavezanost pomembnejšim nalogam, kolektivni obrambi, kriznemu upravljanju in kooperativni varnosti, prav tako pa je podprla bistveno transformacijo zaveznitva v smislu izboljšane odvrtačne in obrambne države. Slovenija po svojih najboljših močeh sodeluje tudi v Natovih operacijah, v katerih je v dvajsetih letih sodelovala že z več kot deset tisoč pripadniki SV. Predsednik RS je poudaril, da ne glede na precej nizke letne ocene Generalštaba SV o pripravljenosti Slovenske vojske v vseh teh letih oprema in pripravljenost nista ovirali odlično opravljenega dela njenih pripadnikov. Profesionalna usposobljenost in zavzetost za izpolnjevanje nalog pa sta bili vredni odkritega občudovanja slovenske javnosti ter

PRIHOD NEKDANJEGA NATOVEGA GENERALNEGA SEKRETARJA LORDA GEORGEA ROBERTSONA

PRESEDNIK PAHOR JE IZPOSTAVIL, DA NATO ŽE 70 LET OD USTANOVITVE ZAGOTAVLJA VISOKO RAVEN KOLEKTIVNE VARNOSTI DRŽAV ČLANIC.

držav, v katerih je Slovenska vojska delovala. Vse to je bistveno pripomoglo k ugledu Slovenije v mednarodni skupnosti. Poudaril je še, da ima Nato enako močne razloge za nadaljnji uspeh, kot jih je imel za svoj nastanek.

ČLANSTVO V NATU OMOGOČILO VAREN IN STABILEN RAZVOJ SLOVENIJE

Minister za zunanje zadeve dr. Miro Cerar je v svojem govoru poudaril, da se je Slovenija z vstopom v Nato pridružila državam, ki so se odločile združiti svoja prizadevanja za mir in varnost ter so se zavezale skupaj varovati svobodo, skupno dediščino in vrednote svojih narodov. Članstvo v Natu je po njegovih besedah eden izmed pomembnejših zunanje-političnih ciljev naše mlade države. V dosego tega cilja je bilo vloženo veliko truda in predanosti, za kar si vsi, ki so sodelovali v teh procesih, zaslužijo veliko priznanje. Kot je povedal dr. Cerar, članstvo v Natu nikakor ni bil zgolj abstrakten politični cilj, temveč odraz volje slovenskih državljanov in državljanek, ki so na referendumu leta 2003 članstvo v zaveznitvu odločno in nedvoumno podprli. Slovenija je s svojim članstvom dobila pomembna varnostna zagotovila in veliko odgovornost, da lahko odloča ter sodeluje pri reševanju najpomembnejših varnostnih vprašanj v svetu. »Izzivom sodobnega mednarodnega okolja preprosto ne moremo ubežati,« je poudaril zunanji minister, zato moramo sodelovati pri njihovem reševanju. Slovenija se je s članstvom v Natu in EU odločila za aktivno politiko v Evropi

in svetu. Nobena država ni sposobna sama obvladovati raznovrstnih transnacionalnih groženj v medsebojnem soodvisnem svetu, zato lahko rešujemo sodobne varnostne izzive samo, kadar smo povezani. Poudaril je, da sta tudi EU in Nato zaveznika, ki se ne izključujeta, zato Slovenija podpira razvoj medsebojnega sodelovanja obeh organizacij, saj ju povezujejo enaki vrednote in cilji. Omenil je še, da so se v Severnoatlantskem zaveznitvu večkrat spoprijeli s spremenjenimi mednarodnimi okoliščinami, velikimi izzivi in razhajanj v medsebojnih pogledih. Prav skupne vrednote pa najtesneje povezujejo vse članice zaveznitva. »Multilateralizem, ki ga odločno zagovarja prav Slovenija, je najpomembnejši člen Natove uspešnosti,« je prepričan dr. Cerar. Ob tem je spomnil, da je Slovenija z zaveznicami prispevala k varnosti v državah evropske soseščine, še zlasti v regiji Zahodnega Balkana, katerega stabilnost nas neposredno zadeva. Minister dr. Cerar je ob koncu poudaril, da je članstvo v tej organizaciji omogočilo varen in stabilen razvoj, v katerem smo tudi Slovenci prispevali k varnosti in stabilnosti evro-atlantskega prostora, za kar si bomo kot odgovorna zaveznica prizadevali tudi v prihodnosti.

DO LETA 2024 ZA OBRAMBO 1,5 Odstotka BDP

Minister za obrambo Karl Erjavec je v nagovoru najprej povzel svoje izkušnje s polnopravnim članstvom v Natu v svojem prvem mandatu. Kmalu po sprejemu Slovenije v zaveznitvo je namreč postal obrambni

minister. Povedal je, da je bil to velik dogodek za Slovenijo, ki je postala enakovredna Natova partnerica za omizjem velikih sil in je soodločala o miru ter pomembnih varnostnih vprašanjih. Minister Erjavec je omenil, da so se že takrat z veliko vnemo lotili uveljavljanja Natovih standardov, pri čemer so bili zelo uspešni. Ob tem je poudaril, da so obsegali obrambni izdatki približno dva odstotka BDP in so okrepili sodelovanje v mednarodnih operacijah ter na misijah. Z nastankom gospodarske in finančne krize sta razvoj in posodobitev Slovenske vojske zastala, zato je bilo treba nekatere cilje preložiti, drugih pa sploh ne izpolniti. Kot je poudaril minister Erjavec, se je zato ob prevzemu novičnega mandata zavedal nujnosti, da bo treba hitro in odločno ukrepati. Spomnil je na neformalno srečanje Natovih obrambnih ministrov leta 2006 v Portorožu. Šlo je za enega izmed največjih mednarodnih dogodkov, ki jih je uspešno gostila Slovenija. V okviru ministeriala je potekalo srečanje Nata in Ruske federacije, v ospredju pa so bili odprt dialog in pogovori o sodelovanju v okviru operacije v Afganistanu. Minister je izrazil zadovoljstvo, da se povečujejo obrambni izdatki, ki bi jih do leta 2024 lahko povečali na 1,5 odstotka BDP, kar bo omogočilo nadaljnjo posodobitev in razvoj Slovenske vojske. Izpostavil je revizijo vseh strateških dokumentov s področja obrambe, pripravo Belo knjige o obrambi in iskanje rešitev na področju pridobivanja kadra za delo v Slovenski vojski. Ob tem je pohvalil pripadnike Slovenske vojske, ki kljub omejitvam uspešno izvajajo svoje

GENERALNI SEKRETAR NATA JENS STOLTENBERG JE V VIDEOPOSLANICI IZ BRUSLJA IZPOSTAVIL, DA OSTAJA SLOVENIJA TRDNA ZAVEZNICA.

naloge, so dobro usposobljeni in trenutno sodelujejo v kar 12 mednarodnih operacijah ter na misijah po vsem svetu. Minister Erjavec je še poudaril, da so se razmere v mednarodnem okolju v tem času bistveno spremenile, zato je članstvo v Natu za Slovenijo zagotovilo za večjo varnost in možnost za soodločanje o vseh mednarodnih varnostih vprašanjih. V tem zapletenem in nepredvidljivem varnostnem okolju so stroški za zagotavljanje varnosti ter obrambe majhni. Destvo je, da nam zavezništvo zagotavlja varnost na področjih, ki so za nas prezahtevna, kot je na primer varovanje slovenskega zračnega prostora s prestreznimi letali. Minister je prepričan, da je danes več razlogov za članstvo v zavezništvu kot leta 2004.

SLOVENIJA JE NATOVA TRDNA ZAVEZNICA

Ob 15. obletnici vstopa Slovenije v Nato je posebno videoposlanico iz Bruslja poslal tudi Natov generalni sekretar Jens Stoltenberg. Ta je poudaril, da je bila Natova širitev zelo uspešna, saj je bila gibalo stabilnosti in blaginje. Zavezništvo je obogatila z novimi članicami, izkušnjami in zmogljivostmi. Poudaril je, da ima Slovenija, podobno kot druge Natove članice, koristi od temeljne zaveze organizacije, da varujemo in branimo

drug drugega pred katero koli grožnjo ter ne glede na to, od kod prihaja. Natov generalni sekretar je izpostavil, da je Slovenija trdna zaveznica, ki prispeva k skupni varnosti in kolektivni obrambi s sodelovanjem v okviru Natovih operacij in misij na Zahodnem Balkanu, zlasti na misiji Kfor, ki je zagotovilo stabilnosti v regiji. Poudaril je še prispevek Slovenije v operaciji v Afganistanu in v okviru Okrepljene prednje prisotnosti v Latviji. Povedal je, da je več sto slovenskih vojakov lani uspešno sodelovalo na mednarodni vaji Trident Juncture 2018 na Norveškem, ki je bila ena izmed največjih Natovih vaj v zadnjem obdobju. Generalni sekretar je še izpostavil, da Nato zagotavlja državljanom držav članic zavezništva varnost, ki je temelj razvoja in blaginje. Ob koncu poslanice se je zahvalil za vse, kar Slovenija prispeva v dobro delovanja zavezništva.

OKROGLA MIZA O NATOVIH PERSPEKTIVAH IN SPOZNANJIH

Ob koncu osrednje slovesnosti je potekala okrogla miza z naslovom Nato in Slovenija – 70 in 15, perspektive in spoznanja, ki jo je vodil državni sekretar na Ministrstvu za zunanje zadeve Dobran Božič. Udeleženci so razpravljali predvsem o Natovi zgodovini, vrednotah in prednostih članstva v

Natu, o vlogi Slovenije v tej mednarodni organizaciji in prihodnosti zavezništva. Nekdanji Natov generalni sekretar lord George Robertson je najprej poudaril, da je Nato v 70 letih delovanja okrepil miroljubno sodelovanje na podlagi vrednot svobode govora, novinarskega poročanja, gospodarstva, vladavine prava in drugega. Dodal je, da je Slovenija od svoje priključitve Natu leta 2004 predana zaveznica, ki je prevzela velik del bremena v mednarodnih operacijah in na misijah. Tako je zlasti na misiji Kfor, ki je pomembna v prizadevanjih zavezništva za vzpostavitev varnosti in stabilnosti v tem delu Evrope. Poudaril je, da mora naša država narediti še več in podobno kot druge članice spoštovati vse zaveze, ki jih je dala ob vstopu v Nato. Robertson je pozval članice, naj okrepijo naložbe v obrambo, saj jim ZDA ne bodo vedno na voljo. To morajo narediti ne samo zato, da bi zadovoljile ameriškega predsednika Trumpa, temveč tudi zaradi svoje varnosti. Prvi stalni predstavnik Slovenije pri Natu Matjaž Šinkovec je spomnil, da je bilo treba med približevanjem Slovenije Natu narediti veliko na različnih področjih. Omenil je, da so se vrste groženj varnosti do danes bistveno spremenile, zato je treba najti drugačne

načine odzivanja na nove in še nepoznane grožnje. Spomnil je na pomen tesnejšega sodelovanja med Natom in EU, pri čemer unija ne more nadomestiti Nata na področju skupne varnosti ter obrambe. Šinkovec je izpostavil, da potrebuje Slovenija majhno in dobro usposobljeno vojsko, ki jo lahko pošlje kamor koli. Meni, da članstvo v Natu ni breme, temveč način, s katerim ohranjamo samostojnost in razvijamo demokratične vrednote v družbi. Pomočnik Natovega generalnega sekretarja Camille Grand je poudaril, da je Nato danes v tretji fazi delovanja. Od Natovega vrha v Walesu leta 2014 in vse do danes je bilo sprejetih veliko odločitev, ki so bistveno spremenile zavezništvo. Na podlagi teh odločitev se lahko na vse sodobne varnostne izzive primerno odzivamo. V povezavi z delitvijo bremen je poudaril, da članstvo v Natu ne pomeni samo izpolnjevanja zavez, temveč je predvsem zagotovilo varnosti. Doseganje dveh odstotkov BDP za obrambne namene je za Nato zelo pomembno, zato se morajo vse članice potruditi, da bodo ta delež dosegle. Slovenija je po besedah pomočnika generalnega sekretarja Nata predana članica zavezništva, ki vestno izpolnjuje vse zaveze v povezavi s prispevkom v mednarodne operacije in misije,

zlasti na Zahodnem Balkanu, v Afganistanu in na vzhodnem krilu zavezništva. Vojaški svetovalec ministra za obrambo brigadir Branimir Furlan je povedal, da je članstvo v Natu za Slovensko vojsko pomembno, saj je naša vojska tako postala del najsodobnejše, najbolj izkušene in visoko izurjene vojaške sile na svetu. Članstvo v Natu prinaša Slovenski vojski koristi zaradi izmenjave znanja in izkušenj, razvijanja vojaških zmogljivosti in dviga ravni povezanosti za skupno delovanje z zavezniki. Brigadir Furlan je še izpostavil, da je članstvo pomembno z vidika posodabljanja vojaške opreme in zagotavljanja varovanja zračnega prostora nad Slovenijo z zavezniki. Natova preverjanja usposobljenosti in pripravljenosti pa po njegovih besedah omogočajo, da se Slovenska vojska nenehno izboljšuje in ob podpori Natovih strokovnjakov prilagaja razvoj svojih vojaških zmogljivosti. Državna sekretarka na Ministrstvu za notranje zadeve Melita Šinkovec je v okviru Natove misije na Kosovu opravljala naloge politične svetovalke poveljnika sil Kfor, pred tem pa je že dvakrat v okviru misije Isaf v Afganistanu sodelovala kot civilna funkcionalna strokovnjakinja. Skrbela je za sodelovanje s civilnim prebivalstvom v okviru skupine za obnovu

pokrajine v Heratu. Pojasnila je, da so naloge v Afganistanu izvajali v sodelovanju z lokalnimi oblastmi, nevladnimi in mednarodnimi organizacijami. Veliko projektov, ki so jih izvedli, se je nanašalo na zaščito živali pred različnimi boleznimi, gradnjo in opremljanje šol ter drugo. Pri svojem delu so se osredotočali na problematiko vloge žensk. Melita Šinkovec je ob tem dodala, da Slovenija nima veliko možnosti za razvoj vojaških zmogljivosti, ima pa možnost za razvoj nišnih zmogljivosti, katerih del so tudi civilne. Profesor na Fakulteti za družbene vede dr. Vladimir Prebilič je spomnil, da splošna javnost pogosto ne ve, kaj Nato v resnici pomeni, in ni dovolj ozaveščena o pomenu varnosti, zato tudi ne razume načela delitve bremen. Na podlagi svojih izkušenj ugotavlja, da zlasti mladi opredeljujejo varnost kot nekaj samoumevnega, za kar ni treba nič narediti. Opozoril je, da bi se morali z državljanji več pogovarjati o tem, kaj pomenita skupna obramba in delitev bremen znotraj zavezništva. Na koncu je izpostavil, da v preteklosti morda nismo znali razložiti, kakšne so koristi članstva v zavezništvu. V povezavi s tem je poudaril pomen izobraževanja mladih o vsebinah glede varnosti, obrambe in zveze Nato. ■

NA OKROGLI MIZI SO RAZPRAVLJALI O ZGODOVINI, VREDNOTAH IN PREDNOSTIH ČLANSTVA V NATU, O VLOGI SLOVENIJE IN PRIHODNOSTI ZAVEZNITVA.

BELA KNJIGA NAJ BI DALA NOV ZAGON RAZVOJU OBRAMBNEGA SISTEMA

Pogovor z državnim sekretarjem na MO dr. Klemnom Grošljem

Na Ministrstvu za obrambo pripravljajo glede na spremembe v mednarodnem varnostnem okolju in spremenjene vire ogrožanja nacionalne varnosti predloge sprememb nekaterih strateških, razvojnih in doktrinarnih dokumentov. Med njimi so prejšnji mesec na dveh predstavitvah in strokovnih razpravah predstavili nov predlog Resolucije o strategiji nacionalne varnosti RS. Pripravlja ga medresorska delovna skupina, ki jo vodi državni sekretar na MO dr. Klemen Grošelj. Dr. Grošelj je odgovoren tudi za pripravo Bele knjige o obrambi, ki bo določila prihodnjo razvojno pot SV, odgovorila na vprašanja o varnostnih izzivih in bo temelj prenove nekaterih drugih strateških dokumentov s področja obrambe.

Besedilo: Marko Pišlar

Foto: Bruno Toič

Zakaj zdaj veljavna resolucija iz leta 2010 ni več ustrežna?

Ne gre toliko za to, da bi bila neustrezna, kot za to, da ne ustreza več duhu časa, v katerem živimo. Želeli smo predvsem prenoviti sedanji dokument. V obdobju, ko je bil ta dokument sprejet, so se v mednarodnem okolju zgodile velike spremembe, saj so se pojavili novi varnostni izzivi in grožnje. Tudi nekatere analize, ki so bile izvedene, so pokazale potrebo po prenovi tega dokumenta. Na sekretariatu Sveta za nacionalno varnost je bila oblikovana medresorska delovna skupina, ki je pripravila predlog sprememb tega dokumenta. Že prvi odzivi predstavnikov vseh delovnih področij, ki so bila vključena v pripravo, so pokazali, da je ta prenova nujna. Dokument je nastal precej hitro zaradi močnega strokovnega in političnega soglasja o potrebi po njegovi prenovi. V delovni skupini smo se zavedali tega, da je treba v njegovo pripravo čim bolj vključiti strokovno in širšo javnost. Ne glede na dejstvo, da so bili že v skupini predstavniki različnih delovnih področij, smo s pismom ministra povabili vsa vladna delovna področja k pošiljanju svojih prispevkov in pogledov. Predlog resolucije smo objavili tudi na spletnem mestu e-demokracija, izvedli pa smo tudi dve predstavitvi in strokovni razpravi na to temo. Predstavitvi in strokovni razpravi sta potekali na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani in v prostorih državnega sveta. Želimo si, da bi ta strateški dokument dobil čim širšo družbeno legitimnost med transparentnim in odprtim procesom svojega izoblikovanja.

Kako zadovoljni ste bili s predstavitevama in odzivi na predlog resolucije?

S predstavitevama in strokovnima razpravama sem bil zelo zadovoljen, prav tako z odzivom državljanov RS na objavo dokumenta na spletnem portalu e-demokracija, kjer so ga lahko tudi komentirali. Njihovi številni pripombe in večinoma tehtna mnenja so preslegli moja pričakovanja. Nekatere pripombe smo zaznali že mi, vendar smo vanje malo dvomili. Javna razprava je dokončno potrdila njihovo ustreznost. Za vsakega avtorja in pisca dokumenta je pomembno, da strokovna in tudi širša javnost potrjuje pravilnost njegovega razmišljanja. V komentarjih so bile sicer izpostavljene nekatere pomanjkljivosti in dileme, ki jih dokument že zaradi svoje narave ne bo mogel preseči. Določen del pripomb, ki se nanašajo na metodologijo in terminologijo, smo že upoštevali in vključili v nov predlog.

Kakšna je sestava medresorske delovne skupine in kako poteka vaše delo?

Medresorska delovna skupina vključuje predstavnike Ministrstva za obrambo, Slovenske obveščevalno-varnostne agencije, Ministrstva za notranje zadeve, Službe Vlade RS za zakonodajo, Ministrstva za zunanje zadeve, Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov, Kabineta predsednika Vlade RS in drugih. K sodelovanju smo torej povabili predstavnike vseh vladnih delovnih področij. Odzivi so bili, kot je to običajno, precej različni. Delo skupine je potekalo tako, da so na vsakem delovnem področju najprej predlagali mogoče popravke oziroma izboljšave tega dokumenta. Vse to smo uskladili na elektronski način, potem pa smo na nekaj srečanjih na ravni celotne delovne skupine pregledali dokument od poglavja do poglavja in poiskali skupno soglasje glede vsebine.

Katere pomembnejše spremembe prinaša nova resolucija?

Kot nove oblike tveganj so bile dodane hibridne grožnje. Največji odziv so vzbudile

Kot nove oblike tveganj so bile dodane hibridne grožnje. Največji odziv so vzbudile spremenjene pristojnosti Slovenske obveščevalno-varnostne agencije. Na sistemski ravni uvajamo nov pojem obveščevalno-varnostna skupnost. Pomembna sprememba je tudi ta, da viri ogrožanja nacionalne varnosti niso več razdeljeni na nacionalne, nadnacionalne in globalne.

le spremenjene pristojnosti Slovenske obveščevalno-varnostne agencije. Na sistemski ravni uvajamo nov pojem obveščevalno-varnostna skupnost. Pomembna sprememba je tudi ta, da viri ogrožanja nacionalne varnosti niso več razdeljeni na nacionalne, nadnacionalne in globalne. Vsa poglavja so bila vsebinsko popravljena. Ko beremo resolucijo, se nam zdi, da na prvi pogled morda ni veliko bistvenih sprememb. Besedilo predloga je bilo kljub temu vsebinsko prenovljeno in razširjeno skladno s tem, kako posamezni udeleženci iz sistema nacionalne varnosti vidijo sodobne varnostne izzive in grožnje ter odzivanje nanje.

Kakšni bodo nadaljnji koraki v povezavi s predlogom resolucije?

Po dveh predstavitvah in strokovnih razpravah smo izvedli analizo vseh prispelih pripomb. Posredovali smo jih v pregled vsem sodelujočim resorjem in dobivamo že prve

odzive. Če bo vse po sreči, bo do konca meseca dokument že v vladni obravnavi. Potem sledi še obravnava v parlamentu. V delovni skupini si želimo, da bi dokument čim prej postal veljaven. Tudi javna razprava je pokazala, da smo soglasni o potrebi po njegovi prenovi. Da bi se ta dokument dokončno obravnaval in potrdil v državnem zboru, pa bo veliko odvisno od politične volje. Želimo si, da bi ga tam sprejeli in potrdili najpozneje do poletja.

Drugi dokument, ki ga v zadnjem obdobju intenzivno pripravljate na Ministrstvu za obrambo, je Bela knjiga o obrambi, ki bo podlaga za prihodnji razvoj Slovenske vojske in temelj prenove še nekaterih drugih strateških dokumentov. Zakaj jo potrebujemo?

Zamisel o Beli knjigi o obrambi in potreba za pripravo takšnega dokumenta izhaja iz okoliščin, v katerih se je znašel naš obrambni sistem. Po več letih velikih varčevanj in

spremembah v sodobnem varnostnem okolju se je pojavila potreba po oblikovanju novega dokumenta, ki bo vseboval izhodišča glede prihodnjega razvoja obrambnega sistema Republike Slovenije. Bela knjiga je dokument, ki ni v hierarhiji strateških dokumentov, zato daje obrambnemu sistemu prožnost oziroma prilagodljivost, da si lahko postavi vizijo svojega razvoja glede na vse spremenjene okoliščine v nacionalnem in mednarodnem varnostnem okolju. Če ga na primer primerjamo z drugimi strateškimi dokumenti, vidimo, da je Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja SV dokument, ki je preživet, saj je nastal v okoliščinah, ki so bile bistveno drugačne od današnjih. Pripravljen je bil v času, ko še nismo imeli gospodarske in finančne krize. V zadnjih letih se nam pogosto dogaja, da tudi srednjeročni dokumenti, kot so na primer Srednjeročni obrambni program in njemu podobni, ne dosegajo

zastavljenih ciljev. Bela knjiga bo omogočila celovit pogled skozi ustrezno časovno perspektivo in vizijo o našem obrambnem sistemu, na podlagi katere bodo izoblikovana izhodišča za njegov nadaljnji razvoj. Gotovo je prednost, da je Bela knjiga o obrambi dokument, ki omogoča širšo javno in družbeno razpravo, po drugi strani pa je v tem okviru nujen razmislek o mogočih smereh razvoja obrambnega sistema. Večina dokumentov do zdaj je sledila sosledju razvojnih dokumentov, medtem ko bodo v Beli knjigi o obrambi izpostavljeni pomembnejša vprašanja prihodnjega razvoja obrambnega sistema in ustrezni odgovori.

Osnutek Bele knjige o obrambi bo v kratkem deležen razprave strokovne javnosti znotraj obrambnega sistema. Tako bomo na primer začeli notranji proces usklajevanja. Ko bomo vzpostavili nujno najmanjše notranje soglasje, bomo začeli z javno razpravo. Zavedati se moramo, da v dokumentu ne bodo zaobjeti vsi mogoči odgovori, temveč bo dokument samo v nekaterih primerih odpiral določena vprašanja in mogoče rešitve.

obrambnega sistema in njegovega razvoja, kar pomeni, da se strokovna, politična in tudi širša javnost zavedajo, kaj pravzaprav obsega njegov razvoj in kateri dejavniki ter udeleženci v tem sodelujejo. Do zdaj se je na pomembnejša vprašanja odgovarjalo delno, na primer katera oprema bo kupljena. Pri Beli knjigi o obrambi gre za drugačen in celovitejši pristop k sodobnim vprašanjem razvoja obrambnega sistema. Knjiga vključuje tudi problematiko kadrovskega izzivov, pri katerih ne gre samo za pridobivanje novega kadra, temveč tudi, kako kader zadrževati, kaj narediti s pripadniki SV po dopolnjenem 45. letu starosti in kakšen bo njihov nadaljnji družbeni ter socialni položaj. Vprašanje posodobitve bo povezano z razvojem celovitih zmogljivosti Slovenske vojske in ne samo z določenim projektom nabave. Bela knjiga bo na eni strani odpirala razvojna vprašanja in izzive, na drugi pa dajala mogoče rešitve. Od strokovne in politične javnosti je odvisno, ali se bo oblikovalo ustrezno politično in morda družbeno soglasje, na podlagi katerega bomo sprejemali rešitve in določali, koliko virov smo pripravljeni vložiti v njihovo doseganje.

Kaj pa politično soglasje oziroma podpora političnih strank?

Pričakujem in upam, da bodo vse politične stranke svojo do zdaj večkrat izraženo podporo pokazale v obliki jasnega dokumenta, ki bo nato podlaga za nemoten in stabilen razvoj slovenskega obrambnega sistema. Pogosto pozabljam, da slovenski obrambni sistem ni bil nikdar do konca razvit. Druge države imajo sisteme, ki so stari že več desetletij. Naš sistem se še zmeraj razvija in izpopolnjuje. Bela knjiga bo izpostavila prav to večplastnost, ki se je v družbi premalo zavedamo. Predvsem bi želel v knjigi poudariti, da pri tem ni preprostih in hitrih rešitev. Gre za proces, ki ga je treba nemoteno voditi naprej, predvsem na podlagi izkušenj iz preteklosti, pri katerih je prav finančna kriza prekinila prejšnji razvojni proces in povzročila stanje, v katerem je sistem danes. Bela knjiga naj bi dala nov zagon razvoju slovenskega obrambnega sistema na vseh področjih, in sicer ne samo na tehničnem, temveč tudi na doktrinarinem ter kadrovskega. Prepričani smo, da sistem temelji prav na ljudeh.

Kdaj bo Bela knjiga o obrambi dokončno pripravljena?

Želimo si, da bi bil dokument junija vsebinsko bolj ali manj končan.

Slovenska vojska bo tudi letos na ozemlju Slovenije in v tujini izvedla ter sodelovala na vojaških vajah, usposabljanjih in drugih aktivnostih, samostojno ali v sodelovanju z zavezniškimi vojskami. Nam lahko ob koncu pogovora predstavite, katere bodo pomembnejše vojaške vadbene aktivnosti v tem letu?

Na ozemlju Republike Slovenije bo potekalo več vojaških vaj, v katerih bo Slovenska vojska sodelovala z zavezniškimi in partnerskimi državami. Vaje bodo po intenzivnosti morda nekoliko večje, kot so bile v preteklosti. Večinoma gre za utečene vaje, kot so Jadranski udar, Lipicanec in Takojšen odgovor.

Na ozemlju Republike Slovenije bo potekalo več vojaških vaj, v katerih bo Slovenska vojska sodelovala z zavezniškimi in partnerskimi državami. Vaje bodo po intenzivnosti morda nekoliko večje, kot so bile v preteklosti. Večinoma gre za utečene vaje, kot so Jadranski udar, Lipicanec in Takojšen odgovor. Te vaje so v Sloveniji že potekale in slovenska javnost jih že dobro pozna.

Kako ste se na MO lotili priprave tega dokumenta?

Izhodišče pri oblikovanju Bele knjige o obrambi je bilo, da se v pripravo vključi čim več sodelavcev znotraj obrambnega sistema. Želeli smo vzpostaviti odprt forum, zbrati čim več zamisli iz vseh delov obrambnega področja, po drugi strani pa tudi odpreti polja za razpravo. Sprejeta je bila odločitev, da se s pripravo tega dokumenta ne hiti. Na začetku smo si želeli, da bi dokument pripravili vzporedno s predlogom Resolucije o strategiji nacionalne varnosti RS. Glede na vsa vprašanja, ki so se odprla, smo se odločili, da si vzamemo nekoliko več časa in pripravimo dokument, ki bo lahko podlaga za revizijo obrambnega sistema in širšo družbeno ter politično razpravo o tem, kakšen obrambni sistem si želimo in potrebujemo, kakšnega si resnično lahko privoščimo in kakšnega smo tudi sposobni sestaviti.

Pripravili ste že prvi osnutek tega dokumenta. Kakšni pa bodo nadaljnji postopki v zvezi s pripravo Bele knjige o obrambi?

Osnutek Bele knjige o obrambi bo v kratkem

deležen razprave strokovne javnosti znotraj obrambnega sistema. Tako bomo na primer začeli notranji proces usklajevanja. Ko bomo vzpostavili nujno najmanjše notranje soglasje, bomo začeli z javno razpravo. Zavedati se moramo, da v dokumentu ne bodo zaobjeti vsi mogoči odgovori, temveč bo dokument samo v nekaterih primerih odpiral določena vprašanja in mogoče rešitve. Končne odgovore bo prispevala širša politična debata, ki se bo izkazala v konkretnih političnih odločitvah. V preteklosti je bila ta komunikacija enostranska v smislu, da je obrambni sistem povedal, kaj bi želel imeti. Predvsem politična javnost je potem bolj ali manj sprejemala oziroma zavržala predloge. S pripravo Bele knjige o obrambi smo odprli vprašanja in predstavili mogoče rešitve. Šele zdaj se bomo lahko odločili, kako se družbeno in politično sprejemljivo odzvati.

Kje v postopku priprave vidite največ težav?

V bistvu nisem pretiran optimist glede vzpostavitve širokega družbenega soglasja. Od Bele knjige o obrambi pričakujem, da na eni strani predstavi zapletenost sodobnega slovenskega

Te vaje so v Sloveniji že potekale in slovenska javnost jih že dobro pozna. V vadbeneh aktivnostih vidimo priložnost, da Slovenska vojska na eni strani pokaže zmogljivosti in svojo usposobljenost, po drugi strani pa tako preverjamo našo povezljivost z zavezniškimi in partnerskimi državami. Z vojaškimi vajami izkazujemo tudi svoji zavezanost in pripadnost zavezništvu, zlasti njegovi odvrtačni držji. Letošnje vaje bodo v primerjavi s preteklimi leti nekoliko bolj vpete v civilno okolje. Pri tem si bomo na ministrstvu in v vojski prizadevali, da bi bile te aktivnosti čim manj moteče za lokalne prebivalce, zato že dlje časa intenzivno sodelujemo z lokalnimi skupnostmi, na območju katerih bodo potekale vojaške aktivnosti.

Kako bodo nejasna usoda glede delovanja osrednjega vojaškega vadišča Slovenske vojske v Postojni in zapleti glede njegove uporabe vplivali na izvedbo že dogovorjenih vojaških aktivnosti v tem letu?

Najprej bi rad poudaril, da je bila na ministrstvu oblikovana nova delovna skupina za

pogovore z lokalno skupnostjo, ki jo vodi svetovalec ministra za obrambo RS Boštjan Šefic. Na obrambnem ministrstvu se vsekakor zavedamo pomena, ki ga ima osrednje vadišče SV v Postojni za prihodnost in razvoj Slovenske vojske. Poskušali se bomo čim bolj odprto in odkrito pogovoriti z lokalno skupnostjo in najti soglasje, ki bo omogočilo izvajanje vseh vojaških aktivnosti, po drugi strani pa se bodo čim bolj upoštevala pričakovanja lokalne skupnosti. Objekt, kot je Poček, bo vedno moteč za lokalno okolje. Želimo si, da bi vse negativne učinke v odkritem in odprtem dialogu z lokalno skupnostjo čim bolj omejili, predvsem, kadar gre za vprašanje varovanja vodnih virov, posege v omejevanje uporabe prostora in drugo. Pri tem bomo v dialogu z Občino Postojna iskali tiste rešitve, ki bodo sprejemljive za obe strani in bodo trajnejše narave, kot so bile dosedanje rešitve.

Morda bo treba v prihodnosti določene aktivnosti prenesti na druga vadišča po Sloveniji ali celo oditi na vojaške vaje v tujino?

Za letos dogovorjene aktivnosti je v tem

trenutku nemogoče prestaviti na drugo lokacijo in to smo v pogovoru z lokalno skupnostjo odkrito povedali. V prihodnosti bomo iskali druge možnosti, kako za izvajanje vojaških aktivnosti uporabiti tudi druga vadišča po Sloveniji ali v tujini. To je del načrtovanega procesa, ki bo potekal na ministrstvu in v vojski. Na podlagi dosedanje prakse smo ugotovili, da se da veliko narediti tudi na tem področju, ne da bi tako zmanjšali vojaške aktivnosti. Prepričan sem, da bomo našli ustrezno širše sprejemljivo rešitev, tako za lokalno skupnost in vojsko kot za naš obrambni sistem.

Kakšni bodo nadaljnji koraki MO glede osrednjega vojaškega vadišča?

Glede tega vprašanja potekajo zgoščeni pogovori in v tem trenutku ne bi želel vzbujati novih javnih polemik. Menim, da je zdaj čas za odkrite in neposredne pogovore, ki morajo prinesiti rezultat. Pri tem bi pa poudaril, da pri organizaciji vojaških vaj in drugih dejavnosti aktivno sodelujemo z lokalnimi skupnostmi in iščemo rešitve za še boljše sodelovanje. ■

Razvoj oblačilnega sistema in obutve za Slovensko vojsko

V avditoriju nekdanje vojaške gimnazije je v sredo, 6. marca, potekala predstavitev projekta razvoja oblačilnega sistema in obutve za Slovensko vojsko. Sedanje stanje oblačilnega sistema in obutve v Slovenski vojski, proces razvoja in rezultate so na predstavitvi predstavili generalni direktor Direktorata za logistiko mag. Željko Kralj, redni univerzitetni profesor in znanstveni svetnik iz Oddelka za avtomatiko, biokibernitiko in robotiko Inštituta Jožef Stefan prof. dr. Igor B. Mekjavič ter redna profesorica na Fakulteti za strojništvo Univerze v Mariboru in vodja Laboratorija za barvanje, barvno metriko in ekologijo plemenitenja pri Inštitutu za inženirske materiale in oblikovanje prof. dr. Darinka Fakin. Predstavitev se je udeležil tudi minister za obrambo Karl Erjavec.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

Generalni direktor Direktorata za logistiko mag. Željko Kralj je najprej spregovoril o končanem razvojnem projektu optimizacije osebne vojaške opreme s poudarkom na celotnem oblačilnem sistemu in obutvi za Slovensko vojsko ter navzoče seznanil z rezultati testiranja vojaških škornjev in drugimi ugotovitvami. Kot je poudaril, so bili rezultati razvojnega projekta na ustrezen način zapisani tudi v tehničnih opisih posameznik izdelkov bojne uniforme in vojaškega škornja. Izpostavil je, da je izdelkov bojne uniforme več kot 40, tehničnih posebnosti pa več kot 150. Ob tem je dodal, da je v tehničnem opisu vojaškega škornja navedenih na primer 46 različnih tehničnih zahtev, ki se večinoma nanašajo na evropski standard ISO 20344. Tako izdelani tehnični opisi so temelj za izvedbo javnega naročila. Mag. Kralj je izpostavil, da ti opisi ne predstavljajo minimalnih tehničnih zahtev naročnika, temveč optimalne. Te so v določenih primerih tudi višje od zahtev, ki so navedene v omenjenem standardu. V zadnjih dveh sklopih naročil izdelkov bojne uniforme od leta 2014 do 2016 oziroma od leta 2017 do 2019 so bili z najugodnejšimi ponudniki sklenjene pogodbe oziroma okvirni sporazumi za dobavo izdelkov bojne uniforme za obdobje treh let. Mag. Kralj je poudaril, da so bile pri tem predstavljene nespremenljive in okvirne količine. Okvirna količina pomeni, da je naročnik naročil izdelke na podlagi resničnih potreb in razpoložljivih finančnih virov. Tako se optimizirajo zaloge izdelkov bojne uniforme tudi ob slabi kakovosti dobavljenih izdelkov, zato je mogoče takšno pogodbo oziroma okvirni sporazum brez kakršnih koli zadržkov prekiniti. Mag. Kralj je še opozoril na dva pomembna sklopa aktivnosti, in sicer na reklamacijske postopke ter izboljšave na izdelkih bojne uniforme in škornjih. Skrite napake v proizvodnji, ki niso vidne ob prevzemu, se lahko reklamirajo, reklamacije pa se uveljavljajo samo ob pravilnem vzdrževanju. Meni, da je treba začeti reklamacijske postopke nemudoma izvajati, saj bodo lahko samo tako pridobili pomembne informacije o tem, ali je napaka v proizvodnji ali je potreba po spremembi tehničnih specifikacij in postopkov vzdrževanja ali pa so nujni drugi ukrepi za izboljšanje izdelkov. Poudaril je, da se tudi pri bojnih uniformah pojavljajo podobne težave, vendar so vsa odstopanja v mejah sprejemljivih vrednosti. V povezavi z izboljšavami je omenil, da so ravno objavili javno naročilo za nakup tkanine v spremenjeni surovinski sestavi. S testiranjem in praktično uporabo so ugotovili, da je bistveno obstojnejša tkanina s spremenjeno surovinsko sestavo. Ta je sestavljena iz 50 odstotkov poliamida in 50 odstotkov bombaža. Prav tako je obstojnejša tudi barva. Mag. Kralj je še omenil, da bodo kmalu izvedli javno naro-

čilo za nakup novih vojaških škornjev. Izmed teh je največ zimskih in letnih. Dopolnil je še, da se bo tudi pri tem postopku izbire marsikaj spremenilo.

Dr. Igor B. Mekjavič z Inštituta Jožef Stefan je poudaril, da so v okviru Ciljnega raziskovalnega programa Znanje za varnost in mir opravljali nalogo razvoja in optimizacije osebne vojaške opreme. Predstavil je strategijo iz leta 2004, s katero so poskušali sistematično razviti opremo in jo tudi ovrednotiti. Delo je bilo obsežno, saj so razvili orodje za testiranje, in sicer simulatorje. Obleke so najprej preizkusili na simulatorju človeškega telesa, potem pa nadaljevali s testiranjem v simuliranih razmerah v klimatski komori s preizkuševalci iz Slovenske vojske. S pridobljenimi rezultati so se na terenu prepričali, da so ti veljavni tudi v praksi. Na podlagi tega so ovrednotili vse oblačilne sisteme, ki naj bi jih Slovenska vojska uporabljala za delovanje doma in v mednarodnih operacijah ter na misijah v tujini. Dr. Mekjavič je pojasnil, da so ovrednotili osem oblačilnih sistemov za zimsko in štiri oblačilne sisteme za letno podnebje. Omenil je še, da so bili vsi testirani oblačilni sistemi za zimске razmere dobro toplotno izolirani, letni pa nekoliko manj. Ob tem je izpostavil še druge simulatorje, ki so jih razvili. Tudi v svetu odmeven je bil razvoj simulatorja noge, s katerim so ovrednotili različne vrste škornjev. Omenil je, da je bila med najboljši-

mi toplotna izolacija Alpininega škornja iz leta 2006. Poleg biofizikalnih lastnosti so ugotavljali še biomehanečne lastnosti čevljev, za kar so uporabili simulator hoje. Dr. Mekjavič je izpostavil, da so današnji uporabniki tehnologije, ki so jo razvili v okviru projekta, različne ustanove in industrija. Dodal je še, da so lastnosti škornjev od leta 2016 do 2018 enake lastnostim škornjev iz leta 2006, medtem ko bodo novi vojaški škornji veliko boljši. Pri vseh škornjih preverjajo toplotno izolacijo in prehajanje znoja z noge na škorenj, kar vpliva na zadrževanje vode v čevlju ter posledično vodi do zmanjšanja toplote za do 50 odstotkov. Dr. Mekjavič je poudaril, da so pomembni dejavniki pri obutvi kakovost, nadzor nad proizvodnjo, ustreznost za namenjene okoljske razmere in vzdrževanje. Pomemben pa je tudi oblačilni sistem, saj obleka posledično vpliva na prekrvavitev telesa in dovod toplote v čevljev. Dr. Mekjavič je ob koncu dodal, da mora z optimizacijo vojaške opreme integrirano potekati tudi razvoj oblačilnih sistemov.

Dr. Darinka Fakin s Fakultete za strojništvo je predstavila izdelavo sodobnih, okolju primerljivih, kamuflažnih materialov za doseganje mimikrije v različnih naravnih okoljih. Na strojni fakulteti so v okviru različnih projektov primerjali refleksijske vrednosti kamuflažnih tkanin Slovenske vojske in vrednosti, ki jih izmerimo v naravi, določili pa so tudi nove standarde za sedanjo uniformo Sloven-

ske vojske z ustrežno refleksijo na IR-območju ter barvne vrednosti za materiale v naravi. Dr. Fakin je omenila izboljšave, ki so jih uvedli na podlagi izkušenj pri uporabi uniforme in se nanašajo na obstojnost barv ter strukturo in kakovost tkanine. Poudarila je, da v okviru njihovega laboratorija izvajajo meritve kamuflažnih lastnosti za različne vojske, pri čemer dosega uniforma Slovenske vojske veliko mimikrije. Skladno z novimi materiali za uniforme, ki so se pojavili na tržišču, so s sodelavci pristopili k spremembi surovinske sestave tkanine, ki vključuje visoko zmogljiva poliamidna vlakna z bistveno večjo pretržno trdnostjo in manjšo obrabo. Dr. Fakin je poudarila, da gre za modificiran poliamid Cordura 6.6 HT za lažjo in težjo bojno uniformo. Ob tem je povedala, da prenese nova tkanina namesto 20 tisoč 300 tisoč zgibanj do pretrga. Nova poliamidna tkanina preprečuje določeno zaščito kože ob požaru, ščiti telo pred UV-žarki, kar je še zlasti pomembno poletni, in je zračno dobro prepustna. Prav tako je obdelana proti mečkanju, umazaniji, vodi in olju, kar pa velja samo za tkanino za težjo bojno uniformo.

Minister za obrambo RS Karl Erjavec, ki je ob nedavnih težavah pripadnikov SV z vojaško obutvijo zahteval neodvisno analizo škornjev, je bil s predstavljenimi ugotovitvami zelo zadovoljen. Povedal je, da poteka opremljanje slovenskega vojaka na podlagi raziskav slovenskih strokovnjakov in znanstvenih ustanov. Zadovoljen je, da skoraj 75 odstotkov uniforme izdelujejo slovenski proizvajalci. Minister je izpostavil, da so standardi visoki in spoštovani. V povezavi z ugotavljanjem vzrokov za težave z obutvijo je poudaril, da to ni samo posebnost Slovenije, temveč se tudi druge vojske spoprijemajo s podobnimi težavami. Kot minister si želi, da bi imeli slovenski vojakinja in vojaki primerno in varno opremo ter da bi se v njej dobro počutili. Vesel je, da bodo letos objavili razpis za nakup novih uniform in škornjev za pripadnike SV v vrednosti nekaj več kot 11 milijonov evrov. Že opravljeni testi kažejo, da bodo nove uniforme še bolj kakovostne in vzdržljive, prav tako tudi vojaški škornji. Še bolj pa se bo treba potruditi pri vzdrževanju opreme. Minister je prepričan, da bodo pripadniki Slovenske vojske dobili dobri obleko in obutev, ki jih bosta ščitili pred zunanjimi naravnimi in drugimi vplivi. ■

ZLATI KIPEC CZ ZA JAMARSKO REŠEVALCE

V kongresnem centru na Brdu pri Kranju je potekala v petek, 1. marca, osrednja slovesnost ob dnevu Civilne zaščite. Na slovesnosti so prejeli posamezniki in organizacije najvišja priznanja Civilne zaščite za zasluge pri razvijanju pripravljenosti na nesreče, pri zaščiti, reševanju in pomoči ter odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč. Preostala priznanja so bila podeljena še na trinajstih regijskih prireditvah po Sloveniji. Slavnostni govornik na osrednji prireditvi ob dnevu Civilne zaščite na Brdu pri Kranju je bil predsednik Vlade RS Marjan Šarec.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Robert Cotič

Predsednik Vlade RS Marjan Šarec je v svojem nagovoru najprej poudaril, da ima sistem zaščite in reševanja v Sloveniji dolgo tradicijo, da je zanesljiv in deluje takrat, ko je to najnujnejše. Omenil je, da k Civilni zaščiti prištevamo različne službe in ljudi, ki sodelujejo v tem sistemu. »Kadar živimo v mirnem obdobju in se ne zgodi nič nepredvidenega, pozabimo na mogoče nesreče. Ko pa narava pokaže svojo krutost, je treba imeti dober sistem, ki pa ne deluje brez ljudi. In na praznik Civilne zaščite praznujemo prav to človeško povezanost in sodelovanje,« je prepričan predsednik vlade. Poleg tega je povedal, da v sistemu Civilne zaščite pri nas delujejo pretežno prostovoljci, za dobro posredovanje ob nesrečah in učinkovitost pa je treba imeti ustrezne opremo, znanje, izkušnje in, kar je najpomembnejše, srce. Predsednik slovenske vlade je spomnil na težave znotraj sistema, pred katerimi si nihče ne zatiska oči.

Izpostavil je, da so za delovanje sistema temeljni ljudje, in dodal: »Dokler bomo imeli ljudi, ki delujejo za druge in zato dobijo samo besedo hvala, včasih pa še tega ne, me ne skrbi za prihodnost sistema.« Omenil je, da je treba sistem zaščite in reševanja v Sloveniji nenehno izboljševati in na tem področju slediti sodobnim težnjam ter novih izzivom, saj so podnebne razmere čedalje manj predvidljive. Zmeraj več je skrajnih dogodkov, zato je treba pridobivati novo znanje. Premier Šarec je izpostavil, da je dan Civilne zaščite slovesen dan zlasti za dobitnike priznanj. »To so tisti, katerih ur in požrtvovalnosti ne bomo mogli nikdar izmeriti in poplačati. Zato so priznanja kot skromna zahvala in spodbuda za naprej,« je poudaril premier in spomnil, da njihovo delo ni samo služba, temveč gre za poslanstvo in način življenja. Ob koncu se je zahvalil vsem nagrajencem in dobitnikom priznanj ter jim zaželel drzno in pogumno delo tudi v tem letu.

Komisija za priznanja in nagrade s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je letos potrdila skupno 264 predlogov za priznanja Civilne zaščite. Na osrednji slovesnosti na Brdu pri Kranju je bilo podeljenih deset bronastih, trinajst srebrnih in enajst zlatih priznanj ter pet plaket. Najvišje priznanje, kipec Civilne

zaščite za življenjsko delo, je letos prejela Jamarska reševalna služba. Raznolikost našega ozemlja s številnimi jamami, sifoni, brezni in ožinami je že leta 1959 spodbudila formacijo jamarske službe, ki deluje v okviru Jamarske zveze Slovenije, po načelih prostovoljstva, ljubiteljstva in nepridobitnosti. V sedmih reševalnih centrih operativno deluje 55 operativnih reševalcev. Med njimi so tudi specialisti, na primer minerji, potapljači, zdravniki in bolničarji. Vsi so prostovoljci, ki na leto opravijo od 200 do 300 ur prostovoljnega dela. Z znanjem iz vrhne reševalne tehnike so zelo učinkoviti tudi pri reševanju z visokih zgradb, žičniških naprav, iz sotesk in z drugih težko dostopnih terenov. Jamarska reševalna služba je v sodelovanju z Upravo RS za zaščito in reševanje leta 2009 razvila uspešen mednarodni program reševanja iz jam, ki ga vsako leto izvaja v različnih državah Jugovzhodne Evrope. Uspešno delovanje na mednarodnem področju se je izpolnilo še leta 2012, ko je jamarska služba prvič izkoristila priložnost za dodatno financiranje na razpisu Evropske komisije na področju preventive in pripravljenosti. Dvoletni projekt EU PROTEUS, vreden nekaj več kot pol milijona evrov, je JRS izvajala skupaj s hrvaško gorsko reševalno službo. Leto pozneje so bili člani te službe pobudniki in ustanovni člani evropske jamarske reševalne zveze, ki je pred kratkim postala glavna organizacija jamarskega reševanja v Evropi. Vanjo je včlanjenih že 19 držav. Jamarska reševalna služba je prepoznala tudi priložnost za področje reševanja iz jam v sistemu Civilne zaščite Evropske

unije. Tako so jamarji leta 2016 začeli izvajati fazo certificiranja kot prva enota za iskanje in reševanje iz jam v sistemu Civilne zaščite Evropske unije. Certificiranje se je uspešno končalo maja 2018 z veliko mednarodno vajo v Avstriji. Jamarska reševalna služba je postala kot del Enot za hitre intervencije pri URSZR, imenovana

CaveSAR, kar pomeni mednarodna jamarska reševalna enota v sistemu Civilne zaščite Evropske unije. Zaradi požrtvovalnega dela jamarskih reševalcev in vodstva je Jamarska reševalna služba razvila visoko strokovno znanje in je na vodilnem mestu na področju reševanja iz jam v Evropski uniji. ■

Foto: Kabinet predsednika Vlade RS

KIPEC CIVILNE ZAŠČITE ZA ŽIVLJENJSKO DELO JE PREJELA JAMARSKA REŠEVALNA SLUŽBA.

ARTILERIJCI SO SE URILI TUDI V NOČNEM STRELJANJU

Na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku je konec februarja potekalo skupno usposabljanje minometnih enot Slovenske vojske in pripadnikov 173. zračno-desantne brigade ameriške vojske. Poseben izziv tokratne mednarodne vojaške vaje MORTEP so predstavljali nočno urjenje in bojno minometno streljanje ter preizkus različnih nočnih namerilnih naprav.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Luka Mitrović, 72. brigada

NA MEDNARODNI VAJI MORTEP SO PRIPADNIKI
PREIZKUSILI SVETILNO MINO IN IZVEDLI VAJO
OSVETLJEVANJA, BOJNEGA STRELJANJA Z BOJNO
MINO TER SKUPNO STRELJANJE V NOČNIH
RAZMERAH Z AMERIŠKO VOJSKO.

Uspesabljanje slovenskih in ameriških oboroženih sil je potekalo od 19. februarja do 1. marca. Večino aktivnosti sta izvajali Baterija za ognjeno podporo (BATOP) 72. brigade Slovenske vojske in 20. pehotni polk v sodelovanju z zavezniki silami, urjenju pa so pridružili še pripadniki baterije 1. brigade Slovenske vojske. Poveljujoči baterije 72. brigade stotnik Damijan Kogej je pojasnil: »Naši cilji so bili opraviti dnevno in nočno streljanje, preizkusiti optične merilne naprave za nočno delovanje in podpreti delovanje celotne vaje pri minometnem streljanju ter taktični vaji z bojnim streljanjem.« Pripadniki oboroženih sil so se v prvem tednu vaje urili v dnevnem in nočnem streljanju z minometi 120 mm, 81 mm in 60 mm, v drugem tednu pa so vadbenci izvedli še taktično pehotno streljanje s podporo minometnega ognja. Uspesabljanje sta podprli posadki vozil SKOV 8 X 8 Svarun iz 74. pehotnega polka in LIV Cobra 4 X 4 iz Čete za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo 72. brigade, ki sta po termalnih napravah na oborožitveni postaji zagotavljali opazovanje zadetkov v nočnem času.

ZA VELIKO ARTILERIJCEV PRVO NOČNO ARTILERIJSKO STRELJANJE Urjenja artilerijskih enot v nočnem času niso pogosta, zato je bila to dobrodošla izkušnja za veliko pripadnikov SV. Stotnik Damijan Kogej je povedal, da lahko artilerija pri nočnem streljanju zagotavlja osvetljevanje bojišča manevrskih enot, in sicer z uporabo klasične svetilne mine, ki je vidna vsem, ali z IR-mino (infrardečo), ki je vidna z nočnogledi. Streljanje lahko poteka usklajeno, in sicer tako, da se z enim orožjem osvetljuje območje ciljev, z drugim pa se izvaja bojno streljanje na cilj. Opazovalci imajo nočne namerilne naprave, s katerimi lahko vidijo cilj in ga obstreljujejo. Udeleženci vaje so po besedah poveljujočega tokratno vajo, ki je potekala tudi v temnem delu dneva, izkoristili za preizkus različnih naprav, ki pomagajo tudi pri nočnem streljanju. Tako so dobili primerljive rezultate o tem, kateri optični pripomočki so najboljše. Povzetke, na podlagi katerih se bo lažje odločiti glede novih nabav, so vključili v končno poročilo. Preizkusili so še svetilne mine. »Svetilna mina se izstreljuje tako kot klasična. V zraku se sproži na približno

600 metrih nad ciljem. Pri tem izleti padalo z baklo, ki se spušča približno deset metrov na sekundo. Bakla potem približno 60 sekund osvetljuje območje,« je pojasnil poveljujoči. Izvidniki lahko medtem na opazovalnici opazijo položaje ciljev ali zadetke in jih sporočijo na ognjeni položaj. Pri tem sta pomembna izračun višine in optimalnega časa proženja mine ter nastavitve časovnega sosledja med posameznimi izstrelki, kar nadzoruje poveljnik računskega oddelka. »Tako se zagotovi neprekinjeno osvetljevanje. Pomembno je še, da se mina sproži dovolj visoko in ugasne, še preden doseže tla, saj bi sicer lahko zanetila požar,« je povedal stotnik Damijan Kogej.

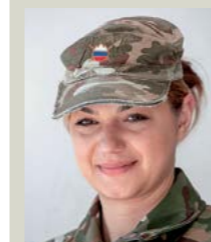
SKUPNO URJENJE ZA BOLJŠO POVEZLJIVOST

Namen tokratnega skupnega urjenja slovenskih in ameriških pripadnikov je bil predvsem ta, da so izmenjali znanje, izkušnje in opremo ter zagotovili povezljivost sistemov minometne bojne podpore. Takšno sodelovanje krepi medsebojno zaupanje in višaraven usposobljenosti za delovanje pri skupnih operacijah. Stotnik Damijan Kogej je

poudaril, da izvajajo pripadniki obeh vojsk enake postopke, poleg izmenjave izkušenj pa so drug drugemu predstavili še možnosti

uporabe različnih sistemov. »Uskladili smo tudi varnostne omejitve poligona, poglobili znanje in na koncu s skupnimi

močmi očistili vadišče,« je sklenil stotnik in dodal, da bodo odlično sodelovanje še izpopolnili. ■

PODDESETNICA LIDIJA KLOBUČAR, BATOP, 72. BRIGADA

Na vaji MORTEP sem sodelovala v več vlogah, in sicer kot voznica tovornjaka, v minometni posadki pa pri pripravi in izvedbi streljanj. Izstrelitev svetilne mine sem videla prvič, zato je bila to zame zanimiva izkušnja. S pripadniki ameriške vojske smo si izmenjali informacije in znanje o minometnem strelivu. Največji izziv je bila nočna vožnja tovornjaka, saj smo vadišče zapuščali v popolni temi. Delo voznice rada opravljam in vse je potekalo brez težav, pri tem pa mi je veliko pomagalo poveljujoči.

DESETNIK NEJC ŠOMEN, BATOP, 72. BRIGADA

Na vaji MORTEP sem opravljal različne naloge. Bil sem operater na optičnih napravah, kar pomeni, da sem pripravljaval in meril podatke. Ko je mina padla na cilj, sem sporočil popravke kolegu, ki jih je prenesel do računskega oddelka. Potem sta se najini vlogi zamenjali in postal sem vodja ognja. Na koncu sem prevzel še naloge izvidnika. Pri tem sem se naučil navajati artilerijski ogenj v nočnih razmerah z nočnimi napravami. Na testiranju sem lahko preizkušal nove optične naprave z možnostjo termovizije, ki so se dobro obnesle. Največji vtis so name naredili svetlobni

učinki, še posebno dve do tri svetilne mine v zraku.

DESETNIK DEJAN AVBELJ, BATOP, 72. BRIGADA

Imel sem podobne naloge kot kolega. Zame je bilo nočno urjenje pravi izziv, še posebno zaradi vmesne rahle oblačnosti, ko se je vidljivost še zmanjšala. Kljub vsemu z napravami, ki smo jih imeli na voljo, ni bilo ovir. Sodelovanje z ameriški vojniki je bilo dobro, izmenjali smo izkušnje in primerjali upravljanje streliva. Zame je bilo to prvo tovrstno nočno minometno streljanje. Svetilne mine so dobro osvetlile Poček in tudi zadetki so bili vidnejši.

PRIPRAVA NAPRAVE
ZA PREČIŠČEVANJE
VODE IZ REKE KRKE

oboroženih sil ZDA iz Vicenze v Italiji. Vodja vaje Lipicanec V major Branko Poklič iz poveljstva 670. logističnega polka SV je povedal, da je šlo za peto skupno vadbno aktivnost v Sloveniji z imenom Lipicanec, na kateri pripadniki Logistične brigade SV že tradicionalno sodelujejo s pripadniki logističnih enot 173. zračnodesantne brigade vojske ZDA.

PRIMARNI VADBENEC JE BILA ČETA ZA ZAGOTOVITEV DELOVANJA BBSK

V prvem tednu usposabljanja so se enote namestile v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni in v terenski vojaški bazi Vesna na osrednjem vojaškem vadišču v Postojni. Vzpostavili so taktični operativni center, ki je vodil in organiziral premike pripadnikov ameriške in slovenske vojske. Taktični operativni center je bil zadolžen za organizacijo in usklajevanje skupnih usposabljanj, ki so potekala med 670. logističnim polkom in 173. zračnodesantno brigado iz Vicenze. Major Poklič je pojasnil, da je primarni vadbenec na vaji Četa za zagotovitev delovanja (ČZD) Bataljonske bojne skupine (BBSk) 72. brigade SV. Četo sestavljajo pripadniki Logistične brigade SV. Na vaji so kot drugotni vadbenci sodelovali tudi drugi pripadniki 670. logističnega polka, ki so zagotavljali razmere za bivanje in realno logistično podporo udeležencem vaje. Pomemben je bil še prispevek pripadnikov 15. polka vojaškega letalstva, ki so bili vključeni v aktivnosti helikopterske medicinske evakuacije (MEDEVAC) in postopke priprave ter prevoza podvesnega tovora s helikopterjem (Sling Load).

LIPICANEC OKREPIL SODELOVANJE Z ZAVEZNIKI

Od 29. februarja do 22. marca je na osrednjem vadišču SV v Postojni, na strelišču Bač in v okolici Novega mesta potekala skupna vaja pripadnikov Logistične brigade SV in 173. zračnodesantne brigade vojske ZDA z imenom Lipicanec V. Vaja je bila namenjena urjenju logističnih enot slovenske in ameriške vojske, krepitvi medsebojnega sodelovanja in izboljšanju interoperabilnosti med pripadniki dveh zavezniških vojsk. Udeležence vaje smo obiskali na osrednjem vojaškem vadišču v Postojni, kjer smo si ogledali brigadno oskrbovalno postajo, in na Otočcu pri Novem mestu, kjer smo spremljali postopke pri prečiščevanju vode iz reke Krke.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

NA VAJI VEČ KOT 600 SLOVENSКИH IN AMERIŠKIH VOJAKOV

Na mednarodni vojaški vaji Lipicanec V je sodelovalo več kot 430 pripadnikov ameriške in okoli 230 pripadnikov slovenske

vojske. Največ pripadnikov je bilo iz Logistične brigade SV, in sicer iz 670. logističnega polka, 157. logističnega polka in Vojaške zdravstvene enote. Vaja je predstavljala izpopolnitev dosedanjega skupnega sodelovanja med SV in 173. zračnodesantno brigado

OSKRBA
RANJENCA V
AMERIŠKI POLJSKI
BOLNIŠNICI

**STRELSKO USPOSABLJANJE
IN SKUPNA USPOSABLJANJA
LOGISTIČNIH ENOT**

Udeleženci vaje so v drugem tednu na strelišču Bač in osrednjem vojaškem vadišču v Postojni izvedli bojno streljanje s pištolo, avtomatsko puško, lahkim mitraljezom ter drugo oborožitvijo. Pripadniki ameriške vojske so na vadišču vzpostavili brigadno oskrbovalno postajo, prav tako so tam potekala urjenja z brezpilotnimi letali.

**V OKVIRU CIVILNO-VOJAŠKEGA
SODELOVANJA OPRAVILI
DRUŽBENO KORISTNO DELO
V LIPIŠKI KOBILARNI IN
OBISKALI OSNOVE ŠOLE**

Takšne mednarodne vaje in skupna uporaba vojaške infrastrukture pripomorejo poleg nižjih stroškov usposabljanja in pravične delitve bremen med zavezniki k pridobivanju in izmenjavi znanja ter izkušenj, ki vodijo v razvoj zaupanja pri delovanju v

**IZMENJALI IZKUŠNJE IN POENOTILI
POSTOPKE ZA DELOVANJE V
MEDNARODNEM OKOLJU**

Vaja Lipicanec V se je prepletala s kar dvema vajama, ki jih je Slovenska vojska izvajala v sodelovanju s pripadniki oboroženih sil ZDA, in sicer s predhodno skupno vadbeno aktivnostjo MORTEP, nadaljuje pa se z ameriško-slovensko vajo, ki obsega taktično urjenje postopkov pri izvedbi zračnega desanta in taktične vaje z bojnimi streljanji vodov.

PRIPADNIKI AMERIŠKE VOJSKE SO PREDSTAVILI OPREMO ZA PREČIŠČEVANJE VODE.

Izvajala so se tudi skupna urjenja v dnevni in nočni vožnji voznikov vojaških vozil, iz postopkov izvleke vozila v terenskih razmerah, urjenja v zdravstveni zagotovitvi, iz postopkov vzdrževanja vojaških vozil in varovanja ter obrambe vojaške baze. Poleg usposabljanja na strelišču Bač in osrednjem vadišču v Postojni pa je v zadnjem tednu na Otočcu pri Novem mestu potekalo skupno usposabljanje enot za prečiščevanje vode iz sestave 670. logističnega polka in 173. brigade oboroženih sil ZDA. Udeležba na vaji je bila za pripadnike sodelujočih enot pomembna z vidika skupnega usposabljanja, izmenjave izkušenj in znanja, saj ameriška vojska uporablja drugačne naprave za prečiščevanje vode.

mednarodnih operacijah, v katerih Slovenska vojska v sodelovanju z zavezniškimi in partnerskimi državami sodeluje pri zagotavljanju mednarodnega miru in varnosti. Izvedba vaje Lipicanec V je bila močno vpeta v lokalno okolje, zato so v okviru civilno-vojaškega sodelovanja ameriški udeleženci opravili družbeno koristno delo. Sodelovali so pri barvanju zaščitne ograje in čiščenju pašnikov v Kobilarni Lipica. Za zahvalo so jim v kobilarni pripravili ogled predstave s konji ter notranjosti kobilarne. Poleg tega je del ameriških vojakov obiskal še tri osnovne šole na Postojnskem in Pivškem ter učencem predstavil poklic vojaka in z njimi sodeloval pri pouku angleškega jezika.

Vaja trenutno poteka na območju Cerkelj ob Krki in na osrednjem vojaškem vadišču v Postojni. Vodja vaje Lipicanec V major Poklič je ocenil, da je bil s potekom vaje zadovoljen, prav tako s sodelovanjem s pripadniki ameriške vojske in drugimi enotami znotraj SV. Z vajo Lipicanec V je Slovenska vojska izmenjala izkušnje in poenotila postopke za delovanje v čim bolj resničnih taktičnih razmerah. Vse to prispeva k boljšemu sodelovanju v mednarodnem okolju, v katerem Slovenska vojska pogosto sodeluje z enotami zavezniških vojsk. ■

ENAKOST ŽENSK IN MOŠKIH: KAKO DALEČ SMO?

V četrtek, 7. marca, je na Ministrstvu za obrambo potekal posvet z naslovom *Enakost žensk in moških: Kako daleč smo?*. Posvet je bil organiziran z namenom, da se preveri, kako razviti smo kot družba glede enakosti žensk in moških, ter razmislili o nadaljnjih usmeritvah. Posveta se je udeležil tudi minister za obrambo Karl Erjavec, ki je v pozdravnem nagovoru poudaril, da sta položaj žensk in moških ter stopnja varovanja dostojanstva najbolj ranljivih skupin pokazatelj, kakšna je naša stopnja razvitenosti in demokracije. V nadaljevanju posveta je sledilo predavanje dr. Sonje Robnik, ki se z različnimi področji enakosti spolov strokovno in znanstveno ukvarja že skoraj dve desetletji. Koordinatorica za enake možnosti žensk in moških na Ministrstvu za obrambo Maja Dimitrovska pa je predstavila letošnje dogajanje na področju oblikovanja in izvajanja politike enakosti spolov v okviru mednarodnega sodelovanja.

Besedilo: mag. Jerica Pavšič
Foto: Robert Cotič

Minister Karl Erjavec je v svojem govoru v uvodu poudaril, da je mednarodni dan žensk namenjen počastitvi socialnih, ekonomskih, kulturnih in političnih dosežkov žensk. »Da lahko ženske danes uživajo pravice, ki se zdijo samoumevne, in bi vam morale biti priznane že od nekdaj – gre za volilno pravico, pravico do zaposlovanja in izobraževanja pod formalno enakimi pogoji z moškimi – je zasluga velikih pogumnih žensk, ki so si skozi zgodovino

te in druge pravice tudi izborile,« je poudaril minister.

V nadaljevanju je orisal zgodovino boja žensk za pravice po svetu in na Slovenskem. Podobno kot drugje po svetu so bile tudi na Slovenskem ženske kot družbena skupina dolga stoletja izključene iz javnega življenja, torej tudi iz politike. V obdobju druge svetovne vojne so se ženske vključevale v slovenski narodnoosvobodilni partizanski boj, ustanovile so organizacijo Antifašistična fronta žensk, nekatere so

bile tudi poveljnice v ženskih četah. Pomembno je, da so že imele aktivno in pasivno volilno pravico pri volitvah v narodnoosvobodilne odbore, ki so takrat predstavljali oblastne organe. Ženske v Sloveniji so volilno pravico dobile takoj po drugi svetovni vojni. V povojnem obdobju je bilo opazno in uspešno prizadevanje za boljši status mater samohranilk, za pravico do splava in porodniški dopust.

Dejstvo je, da so področja, kot so politika, vojska, policija in še nekatera, tradicionalno veljala za tipično moška. Minister za obrambo Karl Erjavec je predstavil zastopnost žensk v obrambnem sistemu, ki potrjuje, da ta stereotip ne velja več. V Slovenski vojski namreč deluje 16,5 odstotka žensk, na čelu Generalštaba Slovenske vojske pa je generalmajorka. Ministrstvo sta vodili že dve ministrici. Ženske so nepogrešljive tudi na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, tako kot prostovoljne reševalke in pripadnice sil za zaščito, reševanje in pomoč kot tudi na odgovornih mestih v Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Minister je v nadaljevanju izpostavil pomen delovnega okolja, v katerem vladata spoštovanje sočloveka in njegovega dostojanstva ter enakost med spoloma. Tesno povezano z

vprišanjem enakosti žensk in moških sta po njegovih besedah tudi vprišanje varovanja dostojanstva in odločno vztrajanje v ničelni toleranci do nasilja. Poudaril je, da je nesprijemljivo vsako nasilje, ne glede na to, kje in nad kom se zgodi ter kdo ga izvaja, in da je trpinčenje na delovnem mestu nedopustno. Ob koncu se je minister za obrambo Karl Erjavec zahvalil koordinatorici za enake možnosti žensk in moških na Ministrstvu za obrambo Maji Dimitrovski ter vsem svetovalkam in svetovalcem za pomoč in obveščanje o ukrepih, ki so na voljo v zvezi z varstvom pred spolnim in drugim nadlegovanjem ali trpinčenjem v naši ustanovi. Poudaril je, da opravlja pomembno delo. Minister je zbranim iskreno čestital ob mednarodnem dnevu žensk.

DR. SONJA ROBNIK: ENAKOST ŽENSK IN MOŠKIH JE POT K DRUŽBENEMU RAZVOJU

Dr. Sonja Robnik z Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je strokovno utemeljila pomembnejše pojme, ki zadevajo področje prizadevanja za enakost žensk in moških ter ničelno toleranco do vsake vrste nasilja, nadlegovanja in trpinčenja. Predstavila je stanje na nacionalni ravni in tematiko slikovito pojasnila z različnimi primeri iz vsakdanjega življenja, ki kažejo na to, kako močno so v našem okolju uveljavljeni stereotipi o spolu.

Enakost žensk in moških pomeni, da so ženske in moški enako udeleženi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, da imajo enak položaj ter enake možnosti za uživanje

pravic in za razvoj osebnih zmožnosti, s katerimi prispevajo k družbenemu razvoju. Prav tako imajo enako korist od rezultatov, ki jih prinaša razvoj. Dr. Sonja Robnik je ob tem še poudarila, da je pot do enakosti žensk in moških polna ovir.

Med najpomembnejšimi dejavniki enakosti žensk in moških je predavateljica izpostavila ekonomsko neodvisnost. Ta predstavlja možnost izbire, izbira pa pomeni možnost upravljanja svojega življenja, kar pa vodi do polne izrabe zmožnosti posameznice oziroma posameznika ter prispeva k družbenemu razvoju. Težavna tema je žal še vedno nasilje nad ženskami. Po definiciji Društva SOS telefona za ženske in otroke oziroma žrtve nasilja je nasilje nespoštovanje meja in prostora psihološke, čustvene, fizične, duhovne, pravne, intelektualne, skratka celostno osebne nedotakljivosti druge osebe ali živega bitja. Spolno nadlegovanje je kakršna koli oblika neželene verbalnega, neverbalnega ali fizičnega ravnanja oziroma vedenja spolne narave z učinkom ali namenom prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja. Žrtve spolnega nadlegovanja na delovnem mestu so tako ženske kakor tudi moški. Enako velja za nadlegovalce. Ni nujno, da je žrtev spolnega nadlegovanja nasprotnega spola kakor nadlegovalka oziroma nadlegovalec. »Vsi imamo pravico, da delamo v delovnem okolju, v katerem je naše dostojanstvo spoštovano,« je ob tem poudarila dr. Sonja Robnik.

Kar zadeva trpinčenje na delovnem mestu, je Zakon o delovnih razmerjih v 7. členu zelo

Skladno z Zakonom o enakih možnostih žensk in moških je bil 26. novembra 2018 sprejet sklep ministra, številka 070-8/2018-2, glede novega imenovanja koordinatorja in namestnika za enake možnosti žensk in moških. Za koordinatorico je bila imenovana Maja Dimitrovski iz kabineta ministra, za namestnika pa podpolkovnik Tomaž Renko iz Slovenske vojske. Njune podatke za stike najdete na intranetni spletni strani MO pod zavihkom *Enakost spolov*. Svetovalce za pomoč in informiranje o ukrepih, ki so na voljo v povezavi z varstvom pred spolnim in drugim nadlegovanjem ali trpinčenjem, v upravnem delu ministrstva in Slovenski vojski prav tako najdete na intranetni strani MO pod zavihkom *Varovanje dostojanstva*.

jasen. Prepoveduje ga in opredeljuje kot vsako ponavljajoče se ali sistematično, graje vredno ali očitno negativno in žaljivo ravnanje oziroma vedenje, usmerjeno proti posameznim delavcem na delovnem mestu ali v povezavi z delom. Gre za dejanja, povezana z delom ali osebo, in za dejanja, ki so fizično ogrožajoča.

PRIZADEVANJE ZA ENAKOST ŽENSK IN MOŠKIH NA MEDNARODNI RAVNI

Koordinatorica za enake možnosti žensk in moških na Ministrstvu za obrambo Maja Dimitrovski je predstavila letošnje dogajanje na področju oblikovanja in izvajanja politike enakosti spolov v okviru mednarodnega sodelovanja. Ta mesec poteka že 63. zasedanje Komisije Združenih narodov za status žensk. Maja se bo pripravljalo poročilo o izvajanju Pekinške deklaracije – Peking +25, junija se bo pripravljalo prvo poročilo o izvajanju Istanbulske konvencije, novembra pa sedmo poročilo o izvajanju Konvencije o odpravi

vseh oblik diskriminacije žensk CEDAW (Committee on the Elimination of Discrimination against Women – Odbor Konvencije ZN za odpravo diskriminacije žensk). Udeleženci in udeleženke posveta so prejeli izčrpno gradivo na temo enakosti spolov, ozaveščanja o spletnem nasilju in spolne občutljive rabe jezika, ki ga je prispevalo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ter sodobno številko časopisa Najboljše novice iz sveta, katerega osrednja tema je namenjena ozaveščanju širše javnosti o globalnih izzivih na področju enakosti spolov. Tako smo se pridružili akciji, ki jo vodi Ministrstvo za zunanje zadeve in poteka v Sloveniji že tretjič. Cilj akcije je razširitev vedenja o Agendi za trajnostni razvoj do leta 2030 oziroma ciljnih trajnostnega razvoja ter učinkih mednarodnega razvojnega sodelovanja med državljankami in državljani EU. Agenda 2030 za trajnostni razvoj poudarja prav doseganje enakosti spolov in krepitev vloge žensk ter dekl. ■

MIRNODOBNA STRUKTURA SLOVENSKE VOJSKE V TUJINI – 5. DEL

V zadnjem prispevku o mirnodobni strukturi Slovenske vojske v tujini bomo predstavili strukturo in organiziranost Zavezniškega poveljstva za transformacijo, ki ima svoj sedež v Norfolkku v ZDA. Pri tem zavezniškem poveljstvu ima svoje nacionalno predstavništvo za povezavo tudi Slovenija.

Besedilo: NPP ACT
Foto: svetovni splet

Zavezniško poveljstvo za transformacijo (Allied Command Transformation – ACT) je bilo ustanovljeno leta 2003. Sedež poveljstva je v zvezni državi Virginia v Norfolkku v Združenih državah Amerike. Zavezniško poveljstvo je hkrati edino stalno poveljstvo zavezništva, ki deluje zunaj Evrope. Na vrhu Nata v Pragi leta 2002 je bila sprejeta odločitev, da je treba biti relevanten in slediti spremembam v hitro razvijajočem se globalnem varnostnem okolju. Namen ustanovitve zavezniškega poveljstva je bil zato predvsem pomagati pri razvoju in transformacijskih prizadevanjih zavezništva. Pred njegovo ustanovitvijo sta bili Natovi strateški poveljstva znani kot Allied Command Europe (1951) in Allied Command Atlantic (1952). Natova poveljniška struktura je bila prenovljena leta 2011 kot del širšega procesa preurejanja in posodabljanja tako v smislu optimizacije strukture kot uvajanja novih procesov. Obe strateški poveljstva sta se obdržali. Večina naporov je bila usmerjena v zmogljivost izvajanja širšega spektra vojaških operacij in transformacij zavezništva. Po reorganizaciji leta 2011 so bile poglobljene povezave s centri odličnosti in Natovo strukturo sil.

Vloga zavezniškega poveljstva za transformacijo se je od ustanovitve spreminjala. Če je bila v začetku prednostna naloga transformacija zavezništva, je dobilo zavezniško poveljstvo po reorganizaciji leta 2018 novo vlogo kot nosilec podpore in razvoja bojevanja. Hkrati je bilo odgovorno za to, da se je bilo sposobno spoprijemati in se prilagajati številnim novim varnostnim izzivom.

Zavezniško poveljstvo za transformacijo se osredotoča na prilagoditev oboroženih sil pri zaveznicah s širjenjem informacij, novosti in načrtovanja s ciljem čim bolj uspešnih prilagoditev. Naloge, ki jih opravlja zavezniško poveljstvo, so predvsem strateško razmišljanje, razvoj zmogljivosti, izobraževanje, urjenje in usposabljanje z vajami in sodelovanjem z izobraževalnimi ustanovami v okviru Nata ter partnerskimi državami z individualnimi partnerskimi programi. Močno oporno točko za zaveznice predstavljajo Natovi centri odličnosti, ki so jih ustanovile zaveznice z namenom specializacije na posameznih področjih. Trenutno je pri Natu akreditiranih 25 centrov odličnosti. Med njimi je

tudi Natov center za gorsko bojevanje, ki ga je ustanovila Slovenija, s sedežem v Poljčah na Gorenjskem. Struktura zavezniškega poveljstva za transformacijo se je po reorganizaciji leta 2018 spremenila. Poudarki njegovega dela, ki se hkrati odražajo v organizacijski strukturi, potekajo na petih področjih, in sicer na strateškem planiranju in politiki, razvoju zmogljivosti, razvoju skupnih zmogljivosti,

sredstvih in menedžmentu ter na razvoju partnerstev, skupaj z Zavezniškim poveljstvom za operacije v Monsu v Belgiji. Stebri temeljijo na strateških analizah, novostih, pridobljenih izkušnjah, eksperimentiranju, preigravanju vojaških scenarijev ter na usposabljanju in izobraževanju.

K zavezniškemu poveljstvu spadajo Joint Warfare Centre (Norveška), Joint Force Training Centre (Poljska) in Joint Analysis &

Lessons Learned Centre (Portugalska). ACT ima svoje predstavnike v Natovem poveljstvu v Bruslju, Zavezniškem poveljstvu za operacije v Belgiji in v Pentagonu. Predstavniki v Pentagonu je častnik za povezavo (Pentagon Liaison Officer, PENLO).

V preteklem obdobju in tudi v prihodnosti bo večina nalog zavezniškega poveljstva temeljila na ugotovitvah ter analizah, ki so zajete v dveh dokumentih in se skladno z usmeritvami vojaškega odbora dopolnjujejo vsaki dve leti.

Prvi dokument se imenuje Strateške analize (Strategic Foresight Analysis – SFA, 2017), ki voditeljem in predvsem načrtovalcem predstavlja perspektive in izzive zaveznice v naslednjih desetletjih. Je kot temelj za prihodnji okvir Natovih operacij (Future Framework for Alliance Operations, FFAO). Skupaj s tem okvirom je temeljni dokument za oblikovanje Natovih političnih usmeritev.

Drugi dokument je Bodoči okvir za izvajanje operacij (Framework for Future Alliance Operations – FFAO, 2018), ki predstavlja vojaški nasvet, kakšne bodo morebitne Natove operacije do leta 2035 in naprej. Spreminjajoče se varnostno okolje bo predstavljalo zaveznicam velik izziv in bo vplivalo na transformacijo, politiko, dolgoročne zahteve in razvoj zmogljivosti. Vplivi bodo nujni predvsem pri pripravi, projekcijah, angažiranju, vzdržljivosti, vodenju in poveljevanju ter zaščiti in

obveščanju. Na Natove operacije bo vplival predvsem razvoj novih tehnologij. Tako bodo postale učinkovitejše in sposobnejše zagotavljati večdimenzionalni pristop, več pozornosti pa bo namenjeno kibernetiki in novostim. FFAO prišteva med nestabilne razmere širjenje orožja za množično uničevanje, konvencionalno vojno, hibridno vojno, terorizem, napade na kritično infrastrukturo, težave z vladavino prava, masovne migracije, pandemije in naravne nesreče.

Slovensko nacionalno predstavništvo za povezavo deluje na sedežu Zavezniškega poveljstva za transformacijo v Norfolkku v ZDA. Predstavlja ga častnik in podčastnik. Na predstavništvu je treba predstavljati in uveljavljati interese Republike Slovenije in Slovenske vojske pri oblikovanju ter uveljavljanju Natovih transformacijskih konceptov. Predstavništvo prav tako skrbi za nepretrgan pretok informacij in izmenjavo strokovnih rešitev med zavezništvom in Slovensko vojsko.

Naloge predstavništva so predvsem posredovanje slovenskih nacionalnih stališč in pobud, ki so pomembni za razvoj nacionalnih in Natovih vojaških zmogljivosti, seznanjanje Slovenske vojske in Ministrstva za obrambo z napredkom na področju doktrinskih rešitev ter razvoja transformacijskih pobud in projektov, za katere je odgovorno zavezniško poveljstvo. Predstavništvo je prav

tako pristojno za sodelovanje, povezovanje in usklajevanje strokovnih rešitev na področju transformacije Natovih vojaških zmogljivosti, ki jih vodi zavezniško poveljstvo, seznanjanje poveljstva o sprotnih, srednjeročnih in dolgoročnih transformacijskih aktivnostih Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske, usklajevanje podpore zavezniškega poveljstva pri razvoju transformacijskih konceptov in zmogljivosti Slovenske vojske ter Ministrstva za obrambo, usklajevanje sodelovanja Slovenske vojske v Natovih projektih individualnega izobraževanja in usposabljanja, na vajah in pri oblikovanju doktrin s področja izobraževanja ter usposabljanja. Prav tako skrbi za usklajevanje in podporo pri uvedbi obiskov nacionalnih vojaških in civilnih predstavnikov v zavezniškem poveljstvu ter predstavnikov poveljstva v Republiki Sloveniji, zagotavljanje izmenjave informacij, sodelovanje, povezovanje in usklajevanje med Slovensko vojsko in poveljstvu ameriške vojske v ZDA, katerih odgovornost je neposredno povezana z operativnim delovanjem Slovenske vojske v mednarodnih operacijah oziroma s transformacijskimi procesi na področju vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Nacionalno predstavništvo Slovenije pri zavezniškem poveljstvu za transformacijo pa zagotavlja nacionalno podporo za pripadnike Slovenske vojske, ki so na delu, izobraževanju ali usposabljanju v ZDA in Kanadi. ■

NATOV TABOR POVEZAL PODČASTNIKE ZAVEZNIŠKIH DRŽAV

Podčastniki iz enajstih držav so se že dvanajsto leto družili, izmenjevali znanje in izkušnje ter se usposabljali v zimskih veščinah gorskega bojevanja na Natovem mednarodnem zimskem taboru podčastnikov in partnerskih vojsk v regiji na Pokljuki, in sicer od 8. do 15. marca. Zadnji dan so druženje sklenili s patroljnim tekom, v katerem so se v prijateljskem duhu pomerili v teku na smučeh, metanju ročne bombe, streljanju in plazenju s smučmi.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

NA TABORU 23 UDELEŽENCEV IZ SLOVENIJE IN TUJINE

Natov mednarodni tabor je nastal v želji po vključevanju Natovih podčastnikov in partnerskih vojsk v skupno načrtovanje nadaljnega razvoja medsebojnega sodelovanja in izpopolnitvi primerljivega podčastniškega zbora nacionalnih oboroženih sil. Letos je na skupnem usposabljanju sodelovalo 23 udeležencev iz Slovenije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Madžarske, Severne Makedonije, Slovaške, Srbije, Združenih držav Amerike ter podčastniki iz Vrhovnega poveljstva zavezniških sil v Evropi (Shape), Natovih združenih operativnih poveljstev Brunssum in Neapelj ter Natovega združenega poveljstva kopenskih sil Izmir. Podčastniki so na predavanjih gostujočih predavateljev poglobljali znanje o voditeljstvu, na terenskih usposabljanjih pa se jih je veliko prvič srečalo z zimskim vojaškim gorništvom in bojevanjem v gorah.

PREDSTAVILI TUDI IZKUŠNJE RAZLIČNIH PODČASTNIŠKIH ZBOROV

Glavni podčastnik Slovenske vojske in nosilec dejavnosti tabora višji praporščak Danijel Kovač je povedal, da poteka sodelovanje med podčastniki poleg skupnih usposabljanj na snegu tudi na strokovni ravni. Veliko se pogovarjajo o temi voditeljstva in predstavljajo izkušnje različnih podčastniških zborov oboroženih sil Natovih držav in držav Partnerstva za mir. Poudaril je, da ima Slovenska vojska dobro razvit podčastniški zbor in veliko izkušenj, zato svoje znanje prenaša tudi na druge vojske. To izvaja na primer na taborih in tudi s programi pomoči, ki se imenujejo Nato DEEP. Na teh programih potekajo seminarji za članice

JV regije, ki so v postopkih vključevanja v Nato. Te države so na primer Gruzija, Moldavija in Severna Makedonija. Veliko je tudi regijskega sodelovanja, predvsem s Hrvaško, BiH in Albanijo. Podčastnik Kovač je ob tem poudaril, da je vloga podčastnika v oboroženih silah pomembna: »Pravi podčastnik je fizično dobro pripravljen, kar poudarjamo tudi na tem taboru. Tehnično in taktično je izvrstno usposobljen, ima dobre kompetence in prave vrednote. Vse te lastnosti oblikujejo dobrega voditelja,« je poudaril višji praporščak Danijel Kovač.

PREIZKUSILI TEHNIKE PREMIKANJA V SNEGU IN SPUŠČANJE PO VRVI

Dejavnosti na taboru je predstavil praporščak Iztok Racman, glavni podčastnik 132. gorskega polka (132. GORP) in vodja izvedbe, ki je pojasnil, da se udeleženci v tednu bivanja na Pokljuki seznanijo z veččinami, ki jih sicer izvajajo v 132. GORP in se naušajo predvsem na bojevanje v gorah: »Gre za različne tehnike premikanja v snegu, turnega smučanja, gibanja s krpjami in derezami. Peljemo jih tudi na pohod s smučmi,

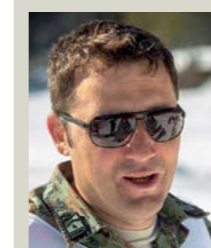
novost letos pa je spuščanje po vrvi. Marsikateri pri nas prvič stopijo na smuč, ob koncu tedna pa že tekmujejo v patroljnem teku. Udeleženci tabora sicer večino časa preživijo na usposabljanjih na snegu, prvi in drugi dan pa sta namenjena teoretičnim predavanjem, na katerih podčastniki širijo znanje o tem, kdo podčastnik je, kaj dela in kaj se od njega pričakuje. Prav tako predstavijo podčastniške zборе svojih vojsk. Na ogledih na Bledu, v Planici in drugih znanih krajih spoznajo tudi zgodovinsko, kulturno in vojaško dediščino Slovenije,« je še

povedal praporščak Racman in dodal, da so odzivi vedno pozitivni.

PO TEDNU DNI PRIPRAVLJENI NA PATRULJNI TEK

Pri izvedbi tabora sodelujejo poleg pripadnikov Slovenske vojske, predvsem inštruktorjev 132. GORP, še gostujoči inštruktorji iz Natovega centra odličnost za gorsko bojevanje. Tamkajšnji podčastnik višji štabni vodnik Marko Pogorevc je pojasnil, da Natov center odličnosti z opremo in kadrom tradicionalno podpira dogodek že od leta 2015. »Ker gre za tabor in ne tečaj, prilagodimo težavnost predznanju udeležencev. Vsak dobi možnost, da se preizkusi v različnih dejavnostih in v enem tednu dobi vpogled v to, kaj je gorsko bojevanje. Tudi tisti, ki so prvič na snegu, so na koncu toliko pripravljeni, da se lahko pomerijo v patroljnem teku,« je sklenil višji štabni vodnik Pogorevc.

Prav s to vojaško tekmovalno disciplino se je končal letošnji tabor, nad katerim so bili po naših poizvedbah navdušeni podčastnice in podčastniki. »Čeprav prihajamo udeleženci iz različnih držav, smo pri izvajanju nalog enotni. Tudi jezik ni ovira. Vse naloge opravljamo skupaj na prijateljski način in v duhu medsebojnega povezovanja,« je vtise strnil praporščak Iztok Racman. ■

VIŠJI ŠTABNI VODNIK NOVICA IVANOVSKI IZ SEVERNE MAKEDONIJE

V Sloveniji še nisem bil in tudi zimsko vojaško gorništvu še spoznavam. Čeprav smučam, so dejavnosti, ki smo jih izvajali na taboru, veliko zahtevnejše. Tako smo spoznali premikanje s smučmi in biatlonske tehnike, pohod s smučmi pa je bil težek preizkus fizične pripravljenosti, po drugi strani pa lepa izkušnja. Imeli smo veliko priložnosti za medsebojno druženje. Če smo bili prvi dan še nekoliko zadržani, smo kmalu postali dobra ekipa. Sporazumevali smo se v številnih jezikih in se podpirali pri zahtevnih preizkusih. Ogledali smo si nekaj turističnih biserov in rečem lahko, da je Slovenija čudovita država.

še nikdar plezala ali se preizkusila v pohodništvu s smučmi oziroma v različnih tehnikah gorskega bojevanja. V tem tednu smo sklenili veliko prijateljstev in si z drugimi podčastniki izmenjali izkušnje, kaj pomeni biti dober podčastnik ter vzoren voditelj. Tudi v prihodnosti se bom poskusila udeležiti podobnega podčastniškega tabora.

ŠTABNI VODNIK BORUT PIRNAT, LOGISTIČNA BRIGADA SLOVENSKE VOJSKE

Sem eden izmed treh slovenskih podčastnikov na taboru. V tem tednu smo imeli veliko priložnosti za medsebojno druženje, spoznavanje enot iz drugih držav in načinov dela podčastnika v različnih oboroženih silah. Pri tem lahko rečem, da je Slovenija, kar se tiče podčastniških zborov, primerljiva z drugimi državami. Imamo iste cilje, saj pomagamo častnikom pri odločitvah in izpolnjevanju nalog. Utrjevali smo tuje jezike, in sicer ne samo angleščine, temveč smo vsak večer imeli spoznavno urico jezika sodelujočih tečajnikov. Takrat smo se poskušali pogovarjati s spletnim prevajalnikom, tako da smo osvojili nekaj besed v madžarščini, nemščini, slovaščini itn. Na taboru smo lahko spoznavali različne načine gorskega bojevanja, izdelovali smo bivake in veliko prehodili s smučmi. V nekaterih dejavnostih sem dobro podkovan, saj se že več let udeležujem vojaških tekmovanj v patroljnem teku in teku na smučeh.

VODNICA JOHANA LEONARD IZ FRANCIJE, NATOVO ZDRUŽENO POVELJSTVO KOPENSKIH SIL IZMIR

Izbrali so me za sodelovanje na tem taboru in nad Slovenijo sem navdušena. Pokrajina je čudovita in omogoča veliko možnosti za različne dejavnosti, zato se bom prav gotovo še kdaj vrnila. Večina dejavnosti v tem tednu je bila zame nekaj novega, saj nisem

TRI LETA ELEKTRONSKEGA POSLOVANJA Z DRŽAVO

Prenovljen portal eUprava je začel delovati 22. novembra 2015. »Dovolj, da smo povsem pozabili, kakšen je bil videti, saj je bila prenova tako vsebinsko kot tehnološko celovita,« je v pogovoru za Revijo SV povedala vodja prenove in ekipe portala eUprava pri Ministrstvu za javno upravo mag. Tatjana Mizori Zupan. Na eUpravi je na voljo več kot štiristo storitev. Med njimi je bila kot zadnja dodana opredelitev za darovanje organov. Letos se bo zaradi prenove in združitve spletnih mest organov državne uprave, ki sta načrtovani za 30. junij, obseg storitev na portalu še razširil. Lani smo skupaj oddali več kot šestdeset tisoč vlog, rast števila oddanih vlog pa je bila največja leta 2017, saj se je število oddanih vlog glede na leto prej skoraj podvojilo. Več kot 81 tisoč registriranih uporabnikov portala eUprava lahko uporablja vpogled v osebne podatke, ki jih ima o posamezniku država. Ekipe eUprave k uporabi portala in večjemu obsegu elektronskih storitev nehalno spodbuja tako organe kot državljane.

Besedilo: MG
Foto: Bruno Toič

Vodja ekipe eUprava pri Ministrstvu za javno upravo mag. Tatjana Mizori Zupan je v pogovoru v uvodu pojasnila, da je bila prenova portala tako vsebinsko kot tehnološko celovita. Pri tem procesu so bili uporabljeni vsi centralni gradniki, ki so na voljo na Ministrstvu za javno upravo in na drugih delovnih področjih. To so centralni sistem za avtentikacijo in e-podpis SI-PASS, centralni plačilni sistem e-plačila UJP, centralni sistem za izmenjavo podatkov Pladenj in drugi. Tako sta razvoj in vzdrževanje, kot je poudarila sogovornica, bolj standardizirana, obvladljiva in cenejša.

Portal deluje po načelu nenehnega razvoja storitev. Koliko jih je na voljo?

Portal lahko razdelimo na več zaokroženih celot, in sicer na informacije o upravnih storitvah, e-storitve, vpogled v svoje osebne podatke, vpogled v javne podatke in druge evidenc ter eDemokracijo. Najpomembnejši je del z upravnimi storitvami. Trenutno je na portalu na voljo več kot 400 storitev, izmed njih jih lahko 130 opravimo elektronsko. Ta trenutek to pomeni oddajo in spremljanje oddane vloge, prejem odločitev pa še zmeraj poteka v fizični obliki. Izjema je vloga za pridobitev subvencionirane vozovnice, pri čemer je postopek popolnoma elektronski, saj dobi upravičenec v nekaj minutah odločitev. Upravljalci portala želimo, da bi tudi drugi organi prepoznali to prednost in začeli odločitve državljanom vročati v predal na eUpravi. Državljan, ki se na portal prijavi v modulu Moja eUprava z elektronsko identiteto, ima namreč na voljo predal, kamor mu lahko organi vročajo dokumente. Vročitev trenutno še ni mogoča po postopku osebnega vročanja po Zakonu o upravnem postopku, vendar upamo, da bomo do konca letošnjega leta portal izpopolnili tudi s to funkcionalnostjo.

Katere so najpomembnejše storitve?

Najpomembnejše storitve, ki smo jih uvedli po prenovi, so vpogled v podatke o plovilih,

vpogled v prekrške iz policijskih evidenc, vloga za uveljavljanje arbitražnega sporazuma, vloga za pridobitev subvencionirane vozovnice za dijake in študente, vloga za volitve zunaj kraja stalnega prebivališča, vloga za darovanje organov po smrti, prehod na podpisovanje v oblaku in vključitev možnosti avtentikacije z uporabo sistema smsPASS. Zanimiva storitev je tudi eOveritve, ki daje državljanom možnost, da na upravni enoti elektronsko overijo svojo listino in jo potem prejmejo v predal v modulu Moja eUprava. Poleg tega je na voljo spletna statistika, za lažje poslovanje državljanov pa so na voljo vodiči po življenjskih dogodkih: rojstvo, poroka, selitev, smrt, nakup in prodaja avtomobila ter prireditve in shodi. Prav zdaj prehajamo v zadnjo fazo razvoja sodobne storitve, to je vpogled v kazenske točke v cestnem prometu, širimo pa tudi vpogled v podatke iz evidenc GURS in Centralnega registra prebivalstva. Načrtov je še veliko.

Katere storitve najpogosteje opravljamo na tem portalu?

Po spletni statistiki na portalu so najbolj obiskane aktivnosti očetovski dopust, potrdila iz kazenskih evidenc in otroški datek. Med vlogami, ki jih uporabniki najpogosteje izberejo, so potrdila iz kazenskih evidenc, vloga za prijavo začasnega prebivanja in vloga za pridobitev spletnega kvalificiranega digitalnega potrdila za fizične osebe. Statistika pa se spreminja glede na obdobja. Avgusta in septembra so na prvem mestu aktivnost ter vloga za pridobitev subvencionirane vozovnice za dijake in študente, ob novem letu pa vloga za osnovne pravice iz javnih sredstev.

Odmevna elektronska storitev, ki ste jo uvedli konec leta 2018, je opredelitev za darovanje organov. Koliko ljudi se je do zdaj opredelilo?

Odmevnost te storitve je dokaz, da eUprava ni namenjena samo državnim organom,

temveč so v ospredju državljani in njegove potrebe. Z ZZZS in zavodom Slovenija Transplant smo to storitev uvedli v precej kratkem času. Lani je bilo do uvedbe e-vloge oddanih nekaj več kot osemsto opredelitev, čez portal eUprava pa do konca leta skoraj enako število. Do danes je bilo oddanih že več kot tisoč opredelitev. Pomembno je, da državljani sploh izvedo za takšno možnost.

Med storitvami, ki jih želite uvesti, so tudi e-volitve. Kako daleč ste z njihovo pripravo?

Pri tem ne gre toliko za vprašanje stroke kot za bolj politično vprašanje. Na eUpravi lahko volivci oddajo vlogo za volitve zunaj kraja stalnega prebivališča. Vloga je na voljo le takrat, kadar so razpisane volitve. Kadar jih ni, vloge na portalu seveda ni. Na voljo pa je zmeraj vloga za posebne oblike glasovanja za invalide.

Ste morda glede na intenzivno prenavo predstavitenih spletnih mest državne uprave prepoznali dodatne storitve,

ki jih boste prenesli v eUpravo?

Seveda. Teh storitev je veliko, nimamo pa še njihove natančne številke, saj z organi usklajujemo preglednice za prenos vsebin na gov.si, eUpravo in SPOT. Menim, da jih bo več kot petdeset. Storitve so različne, za nekatere bodo dovolj le informacije, druge bodo elektronske. Želimo si čim več elektronskih, saj tako olajšamo poslovanje med državljani in organi. Trenutno se dogovarjamo za vloge s področja štipendiranja, pripravljamo pa že vlogo za poročanje o premoženjskem stanju Komisiji za preprečevanje korupcije. Z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport želimo izboljšati poslovanje mladih z državo.

Ste vsebine prilagodili tudi za uporabnike s posebnimi potrebami?

Upoštevali smo jih, tako da je portal prilagojen tudi zanje. Trudimo se, da njihovim potrebam čim bolj ustrezemo. Tako letos načrtujemo dopolnitve, ki nam bodo omogočale skladnost z novim Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij, ki to področje še posebej natančno ureja.

Sredi lanskega leta ste uvedli mobilno identiteto smsPASS. Z njo lahko storitve eUprave uporabljamo tudi na mobilnih napravah. Kakšen je odziv?

Odziv je pozitiven, še posebno med mladimi, za katere je poslovanje z mobilnimi napravami običajno.

Kateri podatki so registriranim uporabnikom dostopni na Moji eUpravi?

Trenutno so dostopni vpogledi v osebne podatke, torej vpogled v podatke v centralnem registru prebivalstva, vpogled v evidenco osebnih listin, vpogled v prekrške iz evidenc Policije, vpogled v evidenco motornih vozil, vpogled v nepremičnine, vpisane v register nepremičnin pri GURS, ter vpogled v evidenco plovil. V tem mesecu smo dodali tudi vpogled v evidenco izrečenih kazenskih točk v cestnem prometu.

Kdaj naj bi zaposleni v državni upravi dostopali do plačnih seznamov čez eUpravo?

To storitev smo začeli razvijati že lani. Na

strani eUprave smo pripravljani, postopek se trenutno ne razvija, saj je treba najprej izpopolniti sistem MFERAC. Želim si, da bo to še letos.

Da bi uporabnikom olajšali poslovanje z državno upravo, ste objavili več vodičev po življenjskih dogodkih ...

Na portalu so na voljo vodiči ob rojstvu, poroki, selitvi, smrti, nakupu in prodaji avtomobila ter ob organizaciji prireditve ali shoda. Trenutno se ne razvija noben nov vodič, smo pa veseli predlogov uporabnikov.

Kako varen je portal?

Ker delujemo v omrežju HKOM in uporabljamo vse gradnike s področja zagotavljanja varnosti in zasebnosti, menimo, da je portal maksimalno varen za uporabo. Poleg tega se uporabniki pri oddajanju vlog oziroma vpogledu v svoje osebne podatke na portalu registrirajo z digitalnim potrdilom oziroma smsPASS avtentikacijo, kar uporabniku zagotovi, da vidi samo svoje osebne podatke. ■

DIJAKI PRVIČ SPOZNAVALI DELO V SLOVENSKI VOJSKI POZIMI

Slovenska vojska je med zimskimi počitnicami od 18. februarja do 1. marca na Bohinjski Beli, Pokljuki in v njeni okolici prvič organizirala dva petdnevna zimska tabora MORS in mladi. Tabora se je v dveh terminih udeležilo skoraj 50 dijakin in dijakov iz srednjih šol iz vseh delov Slovenije. Udeleženci na taboru so spoznali vsebine iz preživetja v naravi v zimskih razmerah, izboljšali telesno pripravljenost in dobili nove prijatelje. Udeležence tabora smo v drugem terminu obiskali na Pokljuki, kjer so urili tehnike premikanja s turnimi smučmi in krpljami ter spoznavali načine iskanja in reševanja ponesrečenca izpod plazov.

Besedilo in foto: Marko Pišlar

NA TABORU MORS IN MLADI 49 DIJAKINJ IN DIJAKOV IZ VSE SLOVENIJE

Slovenska vojska organizira že od leta 2005 med poletnimi počitnicami počitniške taborne MORS in mladi za dijake slovenskih

srednjih šol. Letos so v organizaciji Slovenske vojske in Sektorja za vojaške zadeve med zimskimi počitnicami prvič pripravili ter izvedli zimski tabor MORS in mladi, ki je bil namenjen nepolnoletnim dijakinjam in dijakom iz vse Slovenije. Vodja zimskega tabora MORS

in mladi ter polkovni podčastnik v 132. gorskem polku praporščak Iztok Racman je povedal, da so tabor v Slovenski vojski organizirali zato, da bi mladim, ki se odločajo o nadaljnji poklicni poti, čim bolj približali vojaški poklic in jih seznanili z vsemi oblikami sodelovanja s Slovensko vojsko. Tabor je bil namenjen predvsem spoznavanju temeljnih vsebin vojaškega usposabljanja in urjenja za delo v zimskih razmerah. V prvem terminu zimskega tabora od 18. do 22. februarja je sodelovalo 23 dijakov iz vzhodnega dela Slovenije, ki so imeli takrat počitnice. Med njimi so bila tudi štiri dekleta. V drugem tednu od 25. februarja do 1. marca pa se je tabora udeležilo 26 dijakov iz zahodnega dela Slovenije, med njimi je bilo sedem dijakin. Ker bi na posamezen termin lahko sprejeli največ

PREIZKUS UPORABE LAVINSKE ŽOLNE

UDELEŽENCI TABORA SO SE NAUČILI PREMIKANJA S TURNIMI SMUČMI IN KRPLJAMI.

ISKANJE PONESREČENCA POD PLAZOM Z UPORABO TEHNIKE SONDIRANJA

do 50 udeležencev, izbor kandidatov za tabor ni bil nujen. Praporščak Racman je izpostavil, da mlade zanimajo vojaške vsebine in so zadovoljivo telesno pripravljene, zato bi si jih kot bodoče sodelavce želeli imeti v Slovenski vojski. Nekaj dijakov pa je na tabor prišlo pod prisilo, saj so tako zahtevali njihovi starši, ki so želeli, da bi se z udeležbo naučili redu in discipline. Nekateri izmed udeležencev tabora si želijo delati v Slovenski vojski, drugi bi radi postali pripadniki rezervne sestave, nekaj pa bi jih prostovoljno odslužilo vojaški rok ali pa bi se v Slovensko vojsko vključili kot poklicni pripadniki.

V PETIH DNEH SPOZNALI TEMELJE VOJAŠKEGA GORNIŠTVA POZIMI

Udeleženci tabora so v petih delovnih dneh tabora spoznali temeljne vsebine vojaškega gornišstva v zimskih razmerah. Seznanili so se z vojaško in specialistično opremo, pripravami opreme za gibanje v gorskem svetu, spoznali so nevarnosti v gorah pozimi, se naučili dajati prvo pomoč, osvojili pravilne

tehnike gibanja v gorskem svetu pozimi s turnimi smučmi in krplji, se seznanili s temelji orientacije, se naučili načinov preživetja v naravi v zimskih razmerah ter za konec sodelovali na tekmovanju v patroljnem teku s streljanjem na biatlonske tarče. Program tabora so v obeh terminih delno prilagodili neugodni strukturi snega in vremenskim razmeram. Inštruktorji SV so dijakinje in dijake po prihodu v Vojašnico Edvarda Peperka v Ljubljani odpeljali v Roje pri Ljubljani, kjer so v logističnem centru najprej zadolžili vojaško opremo, čevlje in obleko. Potem so jih odpeljali do Vojašnice Boštjana Kekca na Bohinjski Beli, kjer so prevzeli še specialistično gorniško opremo, kot so krplje, lopata in turne smuči. Seznanili so jih še s postopki njihove uporabe. Udeleženci so že drugi dan osvojili temelje orientacije in se preizkušali v spustu z vrvo z različnimi vravnimi tehnikami, kot so ofenzivni in defenzivni spust. Pripadniki 1. gorske čete 132. gorskega polka so jim na vadišču Mačkovec pri Bohinjski Beli v prvem terminu

predstavili pehotno oborožitev in opremo ter prikazali bojno streljanje. Udeleženci v drugem terminu pa so namesto tega premagovali vodno oviro z vrvno žičnico. Spoznali so tudi delo s topografsko karto in pridobljeno znanje preizkusili na orientacijskem pohodu. Tretji dan tabora so izpopolnjevali svoje vedenje iz temeljnih vsebin vojaškega gornišstva v zimskih razmerah na Pokljuki in pod vodstvom izkušenih inštruktorjev iz 132. gorskega polka izvajali pohode s turnimi smučmi ter krpljami, spoznali lavinsko žolno, sondo in lopato za iskanje zasutega v plaz. Predzadnji dan je potekalo zanimivo tekmovanje v skrajšani različici patroljnega teka, kot ga Slovenska vojska vsako leto na Pokljuki izvede za pripadnike varnostnih struktur v Sloveniji. Dijaki so se na tekmovanju preizkusili v metu ročne bombe, plazenju in streljanju z malokalibrsko puško na biatlonskem strelišču. Uslužbenci Uprave za obrambo Kranj so zadnji dan tabora udeležence seznanili z oblikami in možnostmi sodelovanja s Slovensko vojsko, pripadniki 132. gorskega polka pa so jim razdelili priznanja. Najboljša v patroljnem teku v ženski in moški kategoriji sta za nagrado prejela spominsko kladivo, cepin 132. gorskega polka. Dijaki so se na koncu odpeljali iz Bohinjske Bele v logistični center v Roje, kjer so razdružili opremo in se od tod vrnil domov.

PRILožNOST ZA PREIZKUS SPOSOBNOSTI IN NOVA PRIJATELJSTVA

Udeleženci zimskega tabora so bili z aktivnostmi zelo zadovoljni, saj jim bo novo znanje koristilo tudi v zasebnem življenju. Dijak Maks Žagar, ki obiskuje strojno srednjo šolo v Škofji Loki, je povedal, da ga vojska zanima že od nekdaj, zato se želi v njej zaposliti kot poklicni pripadnik. Tabor je odlična priložnost, da preizkusi, ali mu je vojaško življenje všeč. Rad bi odslužil vojaški rok kot prostovoljec. Na taboru mu je najbolj všeč skupinsko delo, saj omogoča medsebojno pomoč. Meni, da bi tabor lahko bil še zahtevnejši. Tudi dijakinja Leja Lipovšek, ki obiskuje zdravstveno šolo v Ljubljani, se je tabora udeležila zato, ker se je želela seznaniti z delom v Slovenski vojski. Nekoč si želi postati pogodbeno rezervistka. Z disciplino ni imela težav, saj je v prostem času aktivna prostovoljna gasilka in je reda že vajena. Program tabora ji je všeč, najbolj pa ji bosta ostala v spominu orientacijski pohod in premagovanje reke Save z vrvno žičnico. Poudarila je, da bi tabor lahko bil zahtevnejši, zlasti ob večerih. Dijak Arnelis Ibrahimović, ki obiskuje program za vzgojitelja predšolskih otrok na srednji šoli na Jesenicah, se je tabora udeležil zato, ker ga zanima, kako vojaki delujejo v zimskih razmerah. Sodeloval je že na poletnem taboru MORS in mladi. Program zimskega tabora se mu zdi zanimiv, čeprav je treba s seboj nositi veliko opreme. Tudi telesno je dovolj dobro pripravljen. Najbolj si je zapomnil turno smučanje, pri katerem pripadniki uporabljajo sodobne zložljive turne smučke proizvajalca Elan. Za možnost udeležbe na taboru je izvedel na družbenih omrežjih. V Slovenski vojski se ne namerava zaposliti kot poklicni pripadnik, temveč bi se najraje vključil v pogodbeno rezervo. ■

OTROCI PRIPADNIKOV SV POČITNIKOVALI NA POKLJUKI

Slovenska vojska je tudi letos med zimskimi počitnicami pripravila zimski otroški počitniški tabor za otroke pripadnic in pripadnikov SV. Otroci so od 18. februarja do 1. marca v dveh ločenih tednih uživali v zimskih radostih zasnežene poključke planote. Pripadniki Odseka za celotno skrb za pripadnike iz Poveljstva sil SV so v sodelovanju z več kot 20 animatorji iz poveljstev in enot SV ter učitelji smučanja, deskanja in teka na smučeh iz Smučarske zveze Slovenije v posameznem tednu poskrbeli za zanimiv počitniški program, ki je obsegal smučanje, deskanje na snegu, tek na smučeh, zimske pohode, otroške zimske igre na snegu ter smučarsko tekmovanje, na katerem so otroci prikazali pridobljeno smučarsko znanje.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

OTROCI SO POD STROKOVNIM VODSTVOM UČITELJEV TEKA NA SMUČEH PRIDOBIVALI NOVO TEKAŠKO ZNANJE.

Poveljstva sil SV sodelujejo pri organizaciji in izvedbi vsakoletnega tabora animatorke in animatorji iz poveljstev in enot SV. Eden izmed njih je bil tudi vodja tabora v posameznem tednu. Vodja tabora v drugem delu Dejan Koren z GŠSV je poudaril, da so že med pripravami na tabor oblikovali načrt dela, ki pa ga je bilo treba spreminjati in prilagajati glede na vremenske razmere na Pokljuki. Te za smučanje niso bile najbolj ugodne. »Ker je bilo treba smučišče Viševnik zaradi neugodnih vremenskih razmer predčasno zapreti, so otroci manj smučali, bolj poudarjeni pa so bili pohodi, tek na smučeh in druge aktivnosti na snegu,« je povedal Koren. Poleg tega so zanje organizirali še otroške igre na snegu, svoje delo jim je predstavil vrhunski športnik iz Slovenske vojske, peljali so jih tudi Bled, kjer so po sprehodu okrog jezera na nagrado dobili blejsko kremno rezino. Na zaključnem večeru jih je zabaval didžej, najboljšim na tekmovanju v smučanju, igrah na snegu in pri ocenjevanju urejenosti sob pa so podelili nagrade in priznanja. Pomembno podporo pri izvedbi tabora je zagotavljalo tudi zdravstveno osebje iz Vojaške zdravstvene enote, ki je poskrbelo za dobro zdravstveno stanje otrok. Otroci so bili med taborom nastanjeni v vojaškem objektu Rudolfa

Badjure na Pokljuki, kjer so dobili tri obroke na dan. Pri izvedbi počitniškega tabora so sodelovali še učitelji smučanja, deskanja in teka na smučeh iz Smučarske zveze Slovenije, pri organizaciji pohoda pa predstavniki iz Planinske zveze Slovenije. Smučarska zveza Slovenije je poskrbela za zagotovitev tekaške opreme ter nujnih pripomočkov za izvedbo smučarskega tekmovanja. Obe organizaciji sta tako v okviru vzajemnosti zagotovili materialna sredstva in opremo ter strokovni kader za izvedbo smučarskih, deskarskih, tekaških in pohodniških aktivnosti tabora.

ZA ANIMACIJO, RED IN DISCIPLINO POSKRBELI ANIMATORJI IZ SLOVENSKE VOJSKE

Otroke so na počitniškem taboru spremljali pripadnice in pripadniki SV, ki so bili kot prostovoljci v vlogi animatorjev. Ti so bili odgovorni za varnost, red in disciplino otrok ter so poskrbeli, da jim po končanih smučarskih aktivnostih ni bilo dolgčas. Kot animatorka je letos že petič sodelovala Andreja Lepenik iz Centra vojaških šol. Odgovorna je bila za skupino od 10 do 12 otrok. Povedala je, da se je tabora prostovoljno udeležila, saj jo veseli delo z otroki in tudi sama je ponosna mama štirih otrok.

Udeležba na taboru ji predstavlja koristno spremembo običajnega delovnega okolja in novo izkušnjo pri delu z otroki. Kot je omenila, so otroci na taboru pridni in ne preveč težavni. Letošnjega tabora se je v primerjavi s prejšnjimi leti udeležilo veliko mlajših otrok, ki so na taboru prvič sodelovali. »Tem otrokom je vse novo, zato so bolj motivirani. Ker imajo manj izkušenj s preteklimi tabori, so vodljiviji,« je poudarila animatorka Lepenik. Dodala je še, da je udeležba na taboru za večino otrok pravo doživetje, zlasti za tiste, ki nimajo veliko možnosti, da bi preživeli zimske počitnice na snegu. Otroci se naučijo tudi samostojnosti. Veliko izmed njih preživlja počitnice prvič po svoje, brez spremstva staršev. Andreja Lepenik si želi, da bi kot animatorka na počitniškem taboru še sodelovala. Vesela je, da jo nadrejeni pri tem podpirajo.

UČITELJI IZ SMUČARSKE ZVEZE SLOVENIJE OTROKOM POSREDOVALI SMUČARSKO IN TEKAŠKO ZNANJE

Udeleženci zimskega počitniškega tabora so preživeli največ časa na in ob smučišču Viševnik ter na biatlonskem stadionu na Rudnem polju, kjer so pod nadzorom in vodstvom učiteljev smučanja, deskanja in teka

na smučeh iz Smučarske zveze Slovenije dopolnjevali svoje smučarsko, deskarsko in tekaško znanje. Smučarsko znanje otrok, ki so se udeležili tabora, se je zelo razlikovalo. Nekateri izmed njih na smučeh prej še niso stali. Učitelj smučanja Jani Lazar iz Smučarskega kluba Zagorje je razložil, da so najprej preizkusili smučarsko predznanje otrok in jih glede na ta merila razdelili v več skupin. Določeno skupino je nakazovala barva telovnikov, ki so jih otroci nosili nad smučarskim kombinezonom. Izkušeni učitelji smučanja iz Smučarske zveze Slovenije so poskrbeli, da so se popolni začetniki naučili samostojno uporabljati smučarsko vlečnico na sidra in se po smučišču spuščali v pluzni tehniki. Učitelji smučanja so otroke prevzeli takoj, ko so prišli na smučišče. Pred smučarskimi aktivnostmi so poskrbeli za kondicijsko ogrevanje. Otroci na Pokljuki so se delno ogreli že med hojo s smučmi in opremo od nastanitvenega objekta na Rudnem polju do smučišča. Pred smučanjem so izvedli še gibalne vaje, ki so zelo pomembne, saj zmanjšajo možnost za nastanek telesnih poškodb. Lazar je kot učitelj smučanja na počitniškem taboru, ki ga organizira Slovenska vojska, sodeloval že četrtič. Povedal je, da se tabora z veseljem udeležuje, saj so aktivnosti dobro organizirane. ■

SPOZNALI VELIKO NOVIH PRIJATELJEV

BARBARA VATOVEC

Na počitniškem taboru na Pokljuki sem že tretjič. Najbolj mi je všeč, kadar smučamo in tečemo na smučeh. Na taboru sem spoznala veliko novih prijateljev. Tabora se bom zagotovo še udeležila, saj je zanimiv.

MIHA VRH

Na počitniškem taboru na Pokljuki sem že drugič. Najbolj me je pritegnilo smučanje, rad pa tudi tečem na smučeh. Nekaj prijateljev poznam že od lani, veliko je novih. Na taboru moramo sami pospravljati sobe in postiljati postelje, zato se bomo veliko naučili.

IRIS KLINC

Na počitniškem taboru na Pokljuki sem prvič. Za udeležbo sem se odločila, ker me zanima, kako je na počitniškem taboru pozimi. Veliko smučam in deskam na snegu, deskanje mi je pravzaprav bolj všeč. Na taboru še nisem sodelovala, zato sem spoznala veliko novih prijateljev.

NA POČITNIŠKEM TABORU V DVEH TEDNIH 160 OTROK

V Slovenski vojski organizirajo že več let med zimskimi počitnicami počitniške taborne za otroke pripadnic in pripadnikov SV. Letošnji zimski počitniški tabor je potekal v dveh časovnih okvirih, in sicer v prvem delu, od 18. do 22. februarja, za otroke iz vzhodnega dela Slovenije in v drugem tednu, od 25. februarja do 1. marca, za otroke iz osrednje in zahodne Slovenije. Glede na veliko zanimanje in omejene možnosti so morali v Slovenski vojski omejiti število otrok na posamezen termin na največ 80. Višja vojaška uslužbenka IX. razreda Maja Šuštar iz Odseka za celostno skrb Poveljstva sil SV je povedala, da je bilo v prvem terminu deset prijav preveč, v drugem pa kar 17. Pri izboru so upoštevali merila iz razpisnih pogojev za udeležbo na taboru. Prednost so imeli otroci, ki se še niso udeležili zimskega tabora, in otroci, katerih starši so v času trajanja tabora dlje časa odsotni od doma zaradi misije ali drugih nalog v tujini. Prednostno pa so obravnavali tudi otroke iz družin v več otroki, ki so se na tabor prijavi z bratom ali sestro, in otroke iz družin, v katerih je eden izmed staršev brez zaposlitve. »Otroci, ki niso bili izbrani, so se uvrstili na čakalni seznam, če bi kdo od načrtovanih otrok zaradi bolezni ali drugih upravičljivih razlogov odpovedal udeležbo na taboru,« je poudarila Maja Šuštar. Povedala je še, da so v prvem terminu bile odpovedi, zato so se vsi otroci s čakalnega seznama udeležili tabora, za drugi termin pa odpovedi ni bilo in otroci bodo morali počakati na naslednjo priložnost.

NA TABORU VELIKO SMUČALI, DESKALI, TEKLI NA SMUČEH IN SE DRUŽILI

Poleg pripadnikov iz Odseka za celostno skrb za pripadnike iz Sektorja za kadre

UDELEŽENCI OTROŠKEGA TABORA SO NESTRPNO ČAKALI NA ZAČETEK SMUČARSKE TEKME.

LETALSKA VADBENA NAPRAVA LINK TRAINER ANT-18

Letalske vadbene naprave so razmeroma poceni in varne za učenje ter urjenje letenja v določenih razmerah oziroma v instrumentalnem letenju, brez da bi resnično uporabili letala. Uporabljati so se začele že zgodaj v razvoju letalstva. Sprva so za usposabljanje letenja uporabljali trenažna letala z dvojnimi krmiljenjem. Prve fiksne in zemeljske vadbene naprave so bile izdelane za usposabljanje streljanja za letalce v prvi svetovni vojni. Z razvojem civilnega letalstva po prvi svetovni vojni se je razvila tudi industrija letalskih vadbeneh naprav. Prvo serijsko proizvedeno vadbena napravo je izdelalo podjetje Linkov. Naprave tega podjetja so začeli razvijati leta 1929, intenzivno pa so jih uporabljali med drugo svetovno vojno. Danes je Link Company sestavni del L3 Technologies, ene izmed najpomembnejših proizvajalk letalske in vesoljske tehnologije.

Besedilo: višji kustos Matjaž Ravbar, Vojaški muzej SV
Foto: Vojaški muzej SV

ZAMISEL ZA VADBENO NAPRAVO DOBIL PRI NAPRAVI ZA SIMULIRANJE LETENJA ZA OTROKE V ZABAVIŠČNIH PARKIH

Letalski samouk Edward Link je zamisel za razvoj vadbene naprave dobil pri napravi za simuliranje letenja za otroke v zabaviščnih parkih. Tako je izpopolnil zabaviščno napravo in za prvo pravo vadbena napravo letenja uporabil takratno tehnologijo, ki je iz današnjega stališča primitivna, vendar je bila tedaj zelo razširjena. Gre za tehnologijo zračnih mehov, ki so jih uporabljali za orgle.¹ Letalska vadbena naprava ANT-18 (Army Navy Trainer model 18) je sestavljena iz več delov, izmed katerih izstopata dva, in sicer letalska kabina na podstavku ter kontrolna miza. Kabina je opremljena s primarnimi in sekundarnimi kontrolami ter instrumenti. Premikanje kabine se izvaja s kontrolami in štirimi zračnimi mehovi, postavljenimi neposredno pod kabino spredaj, zadaj ter ob straneh. V podstavku je tudi električni motor, ki obrača kabino za 360 stopinj. Kontrolna pedala in ročica upravljajo motor in mehove. Z zrakom se mehovi napihnejo ali spustijo in tako ustrezno nagnejo kabino naprej, nazaj ali na stran ter ponazorijo premik letala v zraku. Na sprednjem delu je pritrjen sušilnik, ki pošilja zrak v kabino in tako še dodatno simulira letenje ter občutek premikanja. Kabina ima snemljiv pokrov, s katerim so piloti trenirali instrumentalno letenje. Vsak premik kabine zazna t. i. crab (rakovica), ki je položena na kontrolni mizi oziroma s črnilom nariše na zemljevid navidezni premik letala. Ob kontrolni mizi so še podvojene kontrole, s katerimi letalski inštruktor nadzira potek treninga in daje navodila po radijskih napravah. Poleg tega lahko spreminja hitrost in smer vetra, s čimer letalo vrže iz smeri, kadar pa pilot ne opravi popravkov, letalo zgreši cilj.

VRHUNEC NAROČIL V DRUGI SVETOVNI VOJNI

Družba Link Aviation Devices je zagon svojega izdelka doživela šele po letu 1934, ko je

zaradi vremenskih razmer in nepoznavanja instrumentalnega letenja v kratkem obdobju umrlo 12 pilotov. Zaradi udeležbe letal za prevoz pošte so te nesreče poimenovali škandal letalske pošte. Posledično se je zanimanje za letalske vadbene naprave povečalo, vendar je bilo največ naročil v drugi svetovni vojni, saj so takrat usposobili skoraj vse pilote na zavezniških letalih na napravah Link. Do konca sredine prejšnjega stoletja so tako izdelali okoli 10.000 primerkov različnih tipov vadbeneh naprav (Pilot Maker, C3, D2 in ANT-18)². Vadbene naprave so zaradi obarvanosti kabine v modro

barvo imenovali tudi *Blue Box*.³ Uporabljali so jih predvsem za temeljno in instrumentalno letenje. Vadbene naprave so uporabljali v ZDA, Veliki Britaniji, Kanadi, Sovjetski zvezi in tudi v Jugoslaviji.

PRVI PRIMERKI PRIŠLI V JUGOSLAVIJO LETA 1939

V Jugoslavijo je prvih pet primerkov prišlo leta 1939, ko so jih uporabljali za civilno in vojaško usposabljanje. Po končani vojni so v dveh nabavah leta 1945 in 1946 kupili še po 10 in 14 primerkov. Vadbene naprave so nato uporabljali v letalstvu JLA in v okviru

letalske zveze oziroma posameznih letalskih klubov. Javnosti je bila predstavljena vadbena naprava, izdelana leta 1943,⁴ ki je prišla v Jugoslavijo leta 1946. Po delno ohranjeni dokumentaciji je znano, da so vadbena napravo uporabljali v 177. letalski bazi na Batajnici vse do leta 1967, potem pa so jo predali v uporabo letalskemu klubu v Mariboru. Tam je bila vse do decembra 1981, ko jo je prevzel letalski klub v Murski Soboti. Napravo so ves čas vodili pod evidenčno številko 31, ki pa je bila zapisana samo v knjigah. Vadbena napravo so v okviru Jugoslovanskega vojaškega letalstva pogosto

uporabljali. Leta 1962 je tako pridobila že skoraj 3000 ur uporabe. Preden je prešla v last letalskega kluba Maribor, je bila v uporabi več kot 4800 ur.

VADBENA NAPRAVA NA OGLED V KADETNICI MARIBOR

Pogostost uporabe vadbene naprave je seveda upadla v rokah civilnih letalcev. Od leta 1967 do leta 1981 so na njej leteli samo okoli 300 ur. Poleg manjšega števila kandidatov, ki jih je imel na voljo posamezni letalski klub, je vzrok tudi v veliki porabi električne energije, saj naprava uporablja trifazni električni tok. Vadbena napravo so tudi razmeroma redno servisirali, in sicer na vsakih 1000 ur. Med letoma 1967 in 1970 so jo preoblikovali za trenažo leta za helikopter ter za letalo AN-18, kar so naredili že v letalskem klubu v Mariboru. Vadbena napravo so v letalskem klubu v Murski Soboti uporabljali še v tem tisočletju. Primerek smo si v Vojaškem muzeju SV ogledali že pred več leti. Že takrat smo ga želeli pridobiti, vendar to ni bilo mogoče. Pogovori so se nadaljevali septembra 2018 in pri prevozu iz Rakičana v Maribor je pomagal 74. pehotni polk konec oktobra. Vadbena naprava je po manjših restavratorskih delih postavljena na ogled v mariborski kadetnici. Obarvana je v standardno barvno shemo. Kabina je modra, krilne površine pa so rumene. Na obeh krilih na zgornji strani sta znamenji Jugoslovanskega vojaškega letalstva v premeru 20,5 centimetra. Na zadnjem delu kabine, na pokrovih, sta narisani še dve dodatni znamenji, ki pa sta prebarvani v modro barvo. Na vertikalnem stabilizatorju sta narisani jugoslovanska zastava v širini 10,5 centimetra in število sedem v velikosti 11 centimetrov. ■

¹ Edward je bil rojen v družini, ki se je ukvarjala z izdelavo orgel in avtomatskih pianinov.

² Pilot Maker je bil pravzaprav temeljni model, izdelan v manjšem številu. Leta 1934 ga je zamenjal serijsko izdelan model C3. Ob začetku druge svetovne vojne je bil ta izpopolnjen z modelom ANT-18, s katerim je bilo mogoče trenirati tudi v posebnih okoliščinah, kot so vrtenje, tresenje kril ob izgubi vzgona, letenje ob veliki hitrosti in s spuščanim podvozjem. Model ANT-18 so za kanadsko vojno letalstvo izdelovali pod imenom D2.

³ Velikokrat, vendar ne vedno, so bile vadbene naprave obarvane podobno, kot je obarvan ta primerek: kabina je modra, glavne in pomožne krilne površine pa so rumene.

⁴ Nekateri manjši deli so bili izdelani tudi leta 1942.

ŽELI NASTOPATI NA OLIMPIJADI V PEKINGU

Biatlonka Urška Poje prihaja z Notranjske, in sicer iz okolice Cerknice. Stara je 21 let in trenira biatlon že več kot deset let. Na alpskih smučeh je stala že kot majhna deklica, stara komaj štiri leta. Prihaja iz družine, v kateri je šport zelo pomemben. Starši so jo zgodaj vpisali v Smučarski klub Loška dolina, v katerem je najprej trenirala tek na smučeh. Po letih treninga je na koncu izbrala biatlon, ki ga uspešno trenira in v zadnji sezoni v njem nastopa kot članica slovenske biatlonske A-representance. Kot mlada vrhunska športnica je od lani pripadnica Športne enote SV. Našo mlado biatlonko smo pred koncem biatlonske sezone zmotili med treningom na Pokljuki, kjer smo jo v pogovoru za Revijo SV povprašali o njeni pretekli športni poti in načrtih za prihodnost.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: GEPA in Bruno Toič

V ŠPORTNI ENOTI SV ŠE S TREMI BIATLONSKIMI KOLEGI

»Zaposlitev v Športni enoti SV je želja vsakega športnika, saj omogoča socialno varnost, kar pomeni, da se lahko kot športnik lažje posvetiš športu,« je pojasnila Urška Poje. V Športni enoti SV, ki zaposluje različne slovenske vrhunske športnike, so trenutno štiri biatlonci, poleg nje Klemen Bauer, Lea Einfalt in Miha Dovžan. Urška Poje se bo kot nova pripadnica Športne enote SV z veseljem udeleževala in sodelovala v vseh aktivnostih, ki jih za vrhunske športnike vsako leto pripravijo pripadniki Slovenske vojske. To sta enkrat na leto tridnevno vojaško usposabljanje, na katerem vojaki seznanijo športnike s temeljnimi vojaškimi veščinami, in udeležba na civilnih dogodkih ter prireditvah, na katerih športniki s svojo prisotnostjo javno predstavljajo vojaški poklic in Slovensko vojsko. »Kadar organizacija omogoči, da treniraš in za to dobiš mesečno plačilo, je prav, da ji nekaj vrnemo tudi nazaj,« je prepričana naša mlada biatlonka.

ZA DOBER NASTOP JE TREBA UJETI PRAVO RAVNOVESJE

V sezoni 2018/2019 je biatlonka Urška Poje članica biatlonske A-representance, v kateri pod vodstvom trenerja Uroša Velepca uspešno nastopajo še Jakov Fak, Klemen Bauer, Miha Dovžan, Mitja Drinovec in Rok Tršan. Ponosna je, da sta v njeni ekipi še izkušena biatlonca Fak in Bauer. »Biatlon je

individualni šport, saj vsak tekmuje in trenira zase, ne glede na to, da nastopamo kot ekipa,« je razložila Urška Poje. Ker že ves čas trenira z boljšimi od sebe, se lažje in hitreje uči ter v svoji športni karieri bolje napreduje. Pri biatlonu in drugih športih je pomembno, da športnik ujame ravnovesje. Meni, da ni zmeraj vse odvisno od fizične pripravljenosti, temveč je pomembna tudi

uravnotežena duševnost. »Za dober nastop je treba ujeti pravo ravnovesje in ga tudi zadržati,« je še dodala Urška Poje.

POZIMI TRENIRA VEČINOMA V SLOVENIJI, POLETI PA V TUJINI

Treningi in priprave slovenskih biatloncev se izvajajo med vsem letom. Pozimi največ trenirajo s tekaškimi smučmi na snegu.

»Dopoldne običajno poteka glavni trening, popoldne pa se izvajajo fitnes ali druge telesne aktivnosti.« Treningi biatloncev vključujejo tudi streljanje na biatlonske tarče. Med zimsko sezono opravijo večino treningov v Sloveniji, torej v biatlonskem centru na Pokljuki. »Pokljuka je odlično prizorišče za treninge v zimskem času, saj leži biatlonski stadion tik ob hotelu.« je povedala Urška Poje, zato veliko treningov med zimsko sezono izvedejo prav na Rudnem polju. Poleti pa vzdržujejo telesno pripravljenost s tekom na rolgah, pohodi, kolesarjenjem, fitnesom in podobnimi aktivnostmi. Med poletnimi pripravami pogosto odpotujejo za dlje časa

ljubitelji teka na smučeh in biatlona. Domov sem se zmeraj vrnila dobro razpoložena in s pozitivnimi občutki.«

NA OLIMPIJADI V PJONGČANGU DOSEGLA SVOJ NAJBOLJŠI REZULTAT

Urška Poje je lani sodelovala na svojih prvih zimskih olimpijskih igrah v Pjongčangu v Južni Koreji. »Posebnih pričakovanj nisem imela, saj so bile to moje prve olimpijske igre. Stara sem bila komaj 20 let,« je povedala naša mlada biatlonka. Za biatlon velja, da so najboljša tekmovalna leta od 26 do 32, saj je pri nižji starosti težko doseči raven

za številne rekreativce iz vse Slovenije, ki se s tekom na smučeh ukvarjajo samo ljubiteljsko. »Zanimanje mladih za biatlon pri nas je veliko. V Sloveniji imamo veliko mladih tekmovalcev, ki se šele razvijajo, zato me ne skrbi za prihodnost tega športa.« Kot pravi, tudi v Smučarskem klubu Loška dolina trenira veliko mladih in obetavnih smučarskih tekačev, med njimi je nekaj biatloncev.

PO KONCU ŠPORTNE KARIERE SI ŽELI NADALJEVATI POKLICNO POT ZUNAJ SLOVENSKE VOJSKE

Tekmovanja in treningi vzamejo mladi športnici zlasti med sezono veliko časa, zato

v tujino. Lani so bili na primer na kondicijskih in višinskih pripravah v Franciji in Avstriji. Športnica je še poudarila, da imajo nekatera biatlonska prizorišča po Evropi daljše asfaltirane površine za tek na rolgah in temu prilagojena strelišča.

POLEG DOMAČE POKLJUKE JI JE NAJBOLJ PRI SRCU OSLO

Prizorišča tekem svetovnega pokala v biatlonu so večinoma po Evropi, in sicer v Italiji, Nemčiji, Sloveniji, Avstriji in v nekaterih skandinavskih državah. »Potovanja med tekmovališči nam vzamejo veliko časa, na srečo pa lega Slovenije omogoča, da se lahko medtem večkrat vrnemo v domovino. Tega si člani nekaterih tujih biatlonskih reprezentanc, zlasti pa Skandinavci, ne morejo privoščiti.« Urška Poje pravi, da ji je poleg Pokljuke, kjer lahko tekmuje pred domačim občinstvom, med tekmovališči najbolj všeč norveška prestolnica Oslo. »Tam sem se zmeraj dobro počutila, saj biatlonski stadion leži na vrhu hriba Holmenkollen nad Oslom, vzdušje na tekmovanjih pa je fenomenalno. Norvežani so kot narod veliki

pripravljenosti članic, ki so že toliko stare. »Na olimpijskih igrah v Južni Koreji sem zelo uživala. Imela sem srečo, da sem ujela ravnovesje in dosegla najboljši rezultat v svoji športni karieri,« je z zadovoljstvom pripomnila. Zelo si želi, da bi se lahko udeležila prihodnjih zimskih olimpijskih iger leta 2022 v Pekingu. Prav tako želi postopno stopnjevati svojo kondicijsko pripravljenost, da bo nekoč na ravni izkušenejših tekmovalk. Njen najvišji cilj v športni karieri je vsekakor osvojiti medaljo na zimskih olimpijskih igrah ali na svetovnem prvenstvu v biatlonu.

NE SKRBI JE ZA PRIHODNOST BIATLONA V SLOVENIJI

Biatlon je postal kot športna disciplina v zadnjem desetletju vse bolj priljubljen in prepoznaven tudi v Sloveniji, deloma po zaslugi odličnih biatlonskih nastopov naših biatloncev, Teje Gregorin, Jakova Faka in Klemna Bauerja, deloma pa tudi zaradi sodobnega biatlonskega centra s streliščem na Rudnem polju na Pokljuki. Biatlonski center omogoča odlične razmere, tako za trening in pravo slovenske biatlonske izbrane vrste kot

takrat nima možnosti za druge konjičke. »Kadar sem prosta, namenim veliko časa družini in prijateljem, saj med sezono zato običajno nimam časa.« Po izobrazbi je gimnazijska maturantka. Pred leti se je sicer vpisala na Fakulteto za organizacijske vede v Kranju, vendar je zaradi svoje športne poti študij prekinila. »Zaposlitev v Slovenski vojski je prehodna kot tudi moja športna kariera v biatlonu,« je povedala Urška Poje in dodala, da se bo v prihodnosti najbrž vpisala na študij psihologije. »Težava je, da je danes na slovenskih fakultetah malo študijskih programov, ki bi bili prilagojeni vrhunskim športnikom.« Kot mlada pripadnica Športne enote SV se čez nekaj let ne vidi kot poklicna vojakinja. Ugotavlja, da ni zagrizena vojaška navdušenka, ki bi uživala v vojaškem življenju, zato bi svojo poklicno pot po končani športni karieri raje nadaljevala zunaj Slovenske vojske. ■

Kruh

Predniki pred sto leti bi se nam najbrž čudili, če bi jim povedali, koliko kruha na dan zmečemo v smeti v današnjih časih. Ne-koč so ljudje vse dni težko delali na polju, pa še to ni bilo zagotovilo, da bodo vsak dan dobili kruh. Prišla je suša in pridelka ni bilo, posledično je bila neizogibna lakota. Da so ljudje prežive-li do naslednje žetve, je pogosto mejilo na čudež.

Besedilo in foto: Igor Fortuna

Kruha iz česar koli drugega kot iz moke skoraj ni mogoče peči. Poznamo veliko vrst mok in vsem je skupen gluten. Ta poskrbi za to, da kruh ne razpade. Morda ste kdaj slišali, da so pekli kruh iz želoda. Vendar to ni popolnoma res. Glavna sestavina kruha je še zmeraj moka, ki pa ji lahko dodajamo dodatke in tako prihranimo nekaj moke za naslednjič, kar pa je v kriznem stanju dobrodošlo. Vendar pa teh dodatkov nikakor ne sme biti več kot 30 odstotkov. V naravi je veliko rastlin, ki jih lahko skuhamo, posušimo in zmeljemo v nekakšen dodatek moki. Kadar je tega dodatka preveč, testo razpade. Tovrstni kruh bo drugačen, kot smo ga vajeni, nekaterim boljši, drugim slabši. Vemo, da je pri preživetju lakota najboljši kuhar. Predstavili smo že veliko uporabnih rastlin, kot so na primer želod, mokovec, repinec, poletni veliki zvonček, brezovo lubje, rogoz in druge. Ostal je še krompir, ki ga lahko skuhamo in olupimo ter razdrobimo med moko. V tem obdobju so najuporabnejše leskove mačice, ki jih dobro prekuhamo, posušimo in zmeljemo.

Za kruh potrebujemo še svež ali suh kvas, vodo in sol. Kvas in sol niti nista nujni sestavini. Namesto kvasa lahko uporabimo tudi drože. Drože so v bistvu skisano testo. Če zmešamo dve žlici moke in dve žlici vode ter to postavimo na toplo, se bodo začeli delati mehurčki. Naslednji dan postopek ponovimo. Dodamo moko in vodo, enako še čez en dan. Potem del drož uporabimo namesto kvasa, drugi del pa ponovno nahranimo in uporabimo za naslednjič.

Speči kruh doma je popolnoma preprosto v primerjavi z istim delom v naravi. Tam največkrat ne bomo imeli več kot ene posode, temperatura za vzhajanje testa pa nikakor ne bo primerna. Peka testa je še zahtevnejša. V vseh letih mojega gozdovništva sem videl in preizkusil veliko načinov peke kruha. Tokrat bom predstavil najlažji način. Zamesimo torej moko in vodo. Sol je dobrodošla, ni pa nujna. Kvas je

skoraj odveč. Najprej poiščemo za kazalec debelo palico. Potem odtrgamo kepo testa, brez da bi to vzhajalo, in med prsti oblikujemo za prst debel svaljek, ki ga začnemo ovijati okoli palice. Ko navijemo na palico od 15 do 20 centimetrov svaljka, ga z roko še malo potlačimo oziroma stisnemo tako, da je enakomerno debel in ni debelejši od petih milimetrov. Pri tem ni nujno, da se ovoji stikajo. Tako navito testo pečemo ob ognju. Najbolje s konca in, ko je lepo rjavo, odlomimo košček, preostanek pa pečemo naprej. Kvasa pri takem kruhu ne bomo pogrešali.

Pred več ko 150 leti so za potrebe vojske pekli nekakšen kruh iz moke, vode in soli. Rekli so mu *hard tack*. Bil je približno 10 cm dolg, 10 cm širok in centimeter visok. Testo so najprej razvaljali, ga narezali in večkrat prebodli. Pekli so ga zelo dolgo in pri temperaturi, ki ni presegla 180 stopinj. Po nekaj urah je postalo testo rahlo rjave barve in zelo trdo. Po stotih letih na suhem je bil takšen kruh videti še zmeraj, kot da bi ga pravkar spekli. Tudi jugoslovanska vojska je za svoje potrebe pekla podoben kruh. Imenovali so ga dvopek. Tako se je imenoval zato, ker so ga prvič najbrž pekli, drugi pa bolj sušili. To je bil v resnici zelo zbit in trd kruh. Veliko ljudi sem slišal govoriti, kako so ga čez noč pustili v čaju, vendar se ni veliko omehal. Tovrstni kruh ima z vidika preživetja veliko dobrih lastnosti. Lahko si ga spečemo doma na zalogo. Če bi ga še bolj razvaljali, bi ga najbrž tudi lažje jedli. Razlomil se bo v vsakem primeru. Dvopek ne zahteva posebnega vakuumskega pakiranja, saj ga bo pred vlago zaščitila že navadna vrečka. Takšen kruh je narejen iz enega kilograma moke, v primerjavi s kilogramskim hlebcom kruha pa zavzame zelo malo prostora. Če ostane suh, se nikdar ne pokvari. Zagotavlja nam dnevni vnos soli in z enim kilogramom kruha bomo ob neomejeni količini vode preživeli teden dni brez težav. ■

Slovenska vojska vključena v dogodek ob mednarodnem dnevu žensk

Na dan praznovanja mednarodnega dneva žena je Ministrstvo za zunanje zadeve v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Platformo nevladnih organizacij za razvojno sodelovanje, globalno učenje in humanitarno pomoč – SLOGA organiziralo prvi del letošnjih devetih simpozijev Slovenski razvojni dnevi.

Besedilo: Zora Kotnik
Foto: Matjaž Florjanc Lukan

Konferenco, na kateri so udeleženci razpravljali o enakosti spolov, krepitvi moči žensk in njihovih pravicah na nacionalni ter globalni ravni, so odprli državna sekretarka na Ministrstvu za zunanje zadeve Simona Leskovar, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti mag. Ksenija Klampfer, evropski komisar za humanitarno pomoč

in krizno upravljanje Christos Stylianides ter direktor Platforme nevladnih organizacij za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč – SLOGA Albin Keuc.

Organizirani sta bili dve omizji. Prvo omizje je odprlo razprave na temo Enakost žensk in moških: nacionalni in globalni izpisi. Udeleženci so razpravljali o nacional-

nih in globalnih izzivih pri doseganju enakosti spolov ter o nalogah države in njenih ustanov, lokalnih skupnosti in civilne družbe. Na drugem omizju, na katerem je nastopila kot gostja tudi svetovalka za vidik spola z GŠSV podpolkovnica dr. Suzana Tkavc, pa se je razpravljalo o temi Ženske v humanitarnih razmerah: spolno nasilje in nasilje zaradi spola. Sogovorniki so predstavili praktične primere z misij in izzive s področja prava pri preprečevanju, ukrepanju in obravnavi storilcev dejanj spolnega nasilja ter izzive s področja vidika spola, ki jih rešujejo organizacije pri delu z migranti. Ugotavljali so, kako preprečevati in odpraviti spolno nasilje ter nasilje zaradi spola v humanitarnih razmerah, ko odpovedo zaščitni sistemi države. ■

JEZIKOVNA USTREZNOST ŽIVIL SUHEGA DNEVNEGA OBROKA, 2. DEL

Prezemanje besed

V prejšnji številki smo pokukali v zeleno vrečko bojnega obroka tipa C in ugotovili, da ob njem jedci najverjetneje ne stradajo, kot bi lahko sklepali iz angleškega izraza ration. Tokrat bo pregled slajši, zajema pa vse tri vrste bojnih obrokov, ki trenutno lajšajo lakoto pripadnikom na terenu. Vrečke so pripravljene za glavne dnevne obroke. Pri sestavljanju niso pozabili niti na prigrizke in sladke poperitve, na primer na med, sadne namaze, sadne ploščice, slajene napitke v prahu ter sladice v prahu za hitro pripravo.

V vrečkah bojnih obrokov je namesto poobedka za priboljšek tablica temne čokolade. Poleg veliko kakava in nekaj sladkorja ji daje okus še aroma vanilin, dišeča snov z vonjem po vanilji. Vanilja, latinsko ime *Vanilla planifolia*, je orhideja s stroki z omamnim sladkim vonjem. Njeno ime smo v slovenščino prevzeli iz italijanščine ali nemščine. Ime te začimbe pišemo pogosto napačno, z dvema i-jema. Knjižni zapis je namreč *vanilja*. Pri peki piškote torej izboljšamo z vaniljevim sladkorjem, ne vanilin sladkorjem ali celo vaniljinim sladkorjem. Terenske razmere vedno ne omogočajo oskrbe s sadjem in zelenjavo, v bojne obroke pa zaradi hitre pokvarljivosti ne spadajo, zato je treba merico vitaminov zagotoviti drugače. K obroku je tako dodan izdelek, poimenovan komprimirani bonboni z vitamini. Namenjeni so pokrivanju dnevnih potreb po vitaminih in hitri oskrbi z energijo. Beseda bonbon je francoska. Nastala je v otroškem jeziku, dobesečno pa pomeni dober dober. Prešla je v nem-

ški in italijanski jezik, od tod pa k nam. V tej tuji obliki jo v živem jeziku poznamo še danes, vendar ni jezikovno ustrezna. Slovenski pravopis iz leta 2001 je upošteval pravila podmačitve glasov iz tujih jezikov in uveljavil za slovenščino ustreznejšo obliko. Pravilen knjižni izraz za tovrstne sladkorce je *bombon*. V splošnem bi želeli, da bi uvozniki na deklaracijah večkrat dali prednost domačemu besedju. To ne pomeni, da je z besedami, kot so instant, porcijski, dehidriran, koncentrat in dezinfekcijski, kaj narobe. Domače izrazje marsikaj poenostavi, zlasti nam olajša razumevanje. Okus bombona pa je vseeno enako sladek kot tisti od bombona.

Vanessa Škornik,
Šola za tuje jezike

TEŽAVI SE LAHKO PODREDIMO ALI PA JO REŠIMO

ELDRIDGE CLEAVER

Pravijo, da sta na svetu dve vrsti ljudi. Tisti, ki težavo razčlenijo in temeljito opišejo, se pritožujejo ter končno postanejo njen del, in tisti, ki težavo opazijo ter jo nemudoma začnejo reševati. Za človeka, ki se s težavo ukvarja, lahko ta predstavlja hojo navkreber. Če pa ste človek, ki išče rešitve, bo življenje omogočilo marsikatero priložnost za osebni razvoj. Samo od vas je odvisno, kako se boste odzvali na to, kar se v življenju dogaja. In rezultat? Težavi se lahko podredite ali pa jo rešite.

Težavi se prav zlahka podredimo. Človek, ki se ukvarja z nasprotnimi si dejstvi in mogočimi scenariji, hitro najde vsaj ducat razlogov, zakaj nečesa ni mogoče narediti. Morda se je treba potruditi in disciplinirati svoj um, ki bo začel delovati tako, da bo omogočal reševanje težav. Kar se zdi nekaterim neprehodna ovira, je za druge priložnost za zorenje v človeka, ki zna reševati težave.

Zgodba pripoveduje o možeh, ki sta nekoč pozno ponoči hodila po gozdni poti. Bilo je

temno in komaj sta videla predse. Nenadoma sta padla v globoko jamo, ki je bila prekrita z dračjem in listjem. Videti je bilo, da se brez tuje pomoči ne bosta mogla rešiti. Eden je sedel na dno, vil roke in objokoval kruto usodo, ki ju je doletela. Drugi pa je takoj začel iskati načine za rešitev. Tipal je po stenah in pritipal do korenine, ki je visela v jamo. Hitro je splezal ven in pomagal iz jame še prijatelju, ki ni naredil drugega, kot da je tarnal.

Preizkušnje, s katerimi se srečujemo, verjetno niso tako hude, kot je padec v jamo. Odločitve, ki jih sprejemamo pri reševanju različnih položajev, pa so zelo pomembne, saj je od njih odvisno, koliko bomo uspešni zdaj in v prihodnosti. Morda bomo imeli težave z njihovim opravljanjem. Mogoče bi se lahko pridružili drugim in se skupaj z njimi pritoževali o ravnanju kakšnega sodelavca. Morda nas bo zamikalo in ne bomo upoštevali politike podjetja ali ustanove samo zato, ker tako delajo tudi drugi. V vsakem od naštetih primerov se lahko težavam pridružimo ali pa jih poskuša-

mo rešiti. Vsaka odločitev bo močno vplivala na našo prihodnost.

Zavestno se trudimo, da bi bili tisti, ki iščejo rešitev. Zavedati se moramo, da človek, ki se uklanja težavam, ni pogumen, pameten ali prizadeven. Če postanemo nekdo, ki težave rešuje, se bomo spoštovali in bomo zauपालi svojim močem. Zato nas bodo drugi ljudje občudovali in spoštovali. Opazili bodo, da vemo, kako naprej. S svojim pozitivnim in načrtnim delovanjem jim bomo pomagali, da tudi oni dosežejo boljši rezultat.

Izbrala VVU XIII. r. mag. Violeta Vladimira Mesarič, namestnica načelnika VVIK

Marsikdo se v času pred veliko nočjo odloči za post. Po navadi gre za post v obliki odrekanja hrani. Pravi namen posta je duhovno poglobljanje vase, ki je povezano s telesno dejavnostjo in iskanjem notranjega miru. Želim si, da bi našli predvsem zadnje. Mir in dobro!

PREBRALI SMO

PETER TARMAN: NA PLATNENIH KRILIH: LETALSKI ALBUM PILOTA MIRKA PLEHANA 1914–1918

Peter Tarman je na podlagi večdesetletnega zanimanja in intenzivnega raziskovanja izdal zanimive knjige o svojem stricu Mirku Plehanu. Navdušenci za letalsko zgodovino to ime vsekakor poznajo, saj je bil narednik pilot Plehan pomemben pri oblikovanju letalstva Države SHS in je tako rekoč del slovenskega skupinskega (letalskega) zgodovinskega spomina. 1. novembra 1918 je iz Celovca skupaj s kolegom mehanikom odtujil letalo in priletel v svoje rodno mesto Ljubljano. Nova država je tako dobila prvega pilota in prvo letalo. Plehan je v naslednjih dneh opravil prve opazovalne lete in za novo enoto pridobil še dodatna letala, ki so bila parkirana po travnikih, medtem ko so se vojaki razpadajočega avstroogrškega cesarstva umikali čez naše ozemlje. Ob oblikovanju nove države je lahko trditi, da je Plehan postal prvi jugoslovanski vojaški pilot. Letalo, s katerim je preletel iz Celovca, je bilo verjetno uporabljeno 12. januarja 1919 v prvih uradnih bojnih poletih nad Koroško. Na ta dan posledično praznujemo dan slovenskega vojaškega letalstva. Knjiga opisuje poleg dogodkov novembra 1918 tudi Plehanovo delovanje pri avstroogrskem letalstvu vse od leta 1914 do razpada leta 1918. V tem obdobju je deloval pri letalskih stotnijah 6, 9 in 39 na

balkanskem, vzhodnem in italijanskem bojišču. Opisuje podrobnosti vojnega življenja na fronti in v zaledju. Odstira tudi način in izvajanje šolanja vojaškega pilota v monarhiji, prav tako daje vpogled v intenzivnost letov posameznega pilota, in sicer od večdnevnega zatišja do dveh poletov v dnevno.

Knjiga je tako pomemben prispevek k zgodovini pisane o avstroogrskem, jugoslovanskem in slovenskem letalstvu. Ob vsem tem ne smemo zanemariti dejstva, da je bil Plehanov pogum iz prelomnega leta 1918 pomemben dejavnik pri preletu Jožeta Kalana in Bogomirja Suštarja 28. junija 1991 iz JLA. To je tudi vir navdih za vse nadaljnje generacije slovenskih civilnih in vojaških pilotov. Knjiga je nastala na podlagi več kot 300 ohranjenih predmetov, dokumentov in fotografij, ki so se kot po čudežu ohranili v družini vse do danes, ter na podlagi arhivske dokumentacije iz vojnega arhiva na Dunaju. Knjigo dopolnjujejo predgovor Marka Ličine iz slovenskega muzeja novejšje zgodovine, spremna beseda poveljnika 15. polka vojaškega letalstva SV polkovnika Bojana Breclja in odlični zemljevidi ter ilustracije Tomaža Permeta.

Višji kustos Matjaž Ravbar,
Vojaški muzej Slovenske vojske

Postani pogodbeni rezervist

SV.

Prosti čas z razlogom!

Prijave pošljite po e-prijavi na

www.postanivojak.si

ali jih posredujte na najbližjo upravo oziroma v pisarno za obrambo.